

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cereri de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timisoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Aláírtak a román-német gazdasági egyezményt

A német erdészeti és bányászati tapasztalatok
értékesítése Romániában
Németország szabadraktárakat kap

Az egyezmény a mezőgazdasági
cikkeknek csak egy csoportjára
terjed ki

Románia kompenzációban hadfelszerelési
cikkeket kap

Bucurestiből jelentik: Az 1934. március huszonegyedikén Románia és Németország között kötött gazdasági egyezmény, amelynek érvénye öt évre szól, a napokban járt le. Az egyezmény megújítására vonatkozó tárgyalások már a múlt hét óta folynak a két érdekelt állam között és ezzel kapcsolatosan nyugtalanító hírek terjedtek el, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a gazdasági tanácskozások nem vezetnek eredményre. Német részről Wohlfart, a német külkereskedelmi szerződések vezérigazgatója irányította a megbeszéléseket, aki tegnap Berlinbe utazott és ennek következményeként

ma aláírták a részletes szerződést.

A szerződést német és román nyelven két-két példányban készítették el és azt Románia részéről Gafencu külügyminiszter és Joan Bujoiu nemzetgazdaságiügyi miniszter, Németország részéről pedig Wilhelm Fabricius dr. bucarestii német követ írta alá, aki erre teljes felhatalmazást kapott.

A szerződés megkötéséről szóló hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy annak létrejöttét a német mezőgazdasági, bányászati és erdészeti tapasztalatok Romániában történő értékesítése, valamint a két ország közötti gazdasági kapcsolatok kimélyítése tették szükségessé.

A kiadott közlemény megállapítja, hogy a német és román kormány egyetért abban, hogy a román termelés még messzeemenő fejlődési lehetőségeket rejt magában. A román termelést cél szerű megőrzéssel emelni lehet.

Ezek a termékek a Romániával szomszédos területeken és Németországban nagyobb piacot találhatnak.

Németország az új egyezményben késznek nyilatkozott, hogy mezőgazdasági és erdőgazdasági téren Románia rendelkezésére bocsátja tapasztalatait és Romániába szállítja a szükséges ipari berendezéseket. Németország és Románia azért kötötték meg az egyezményt, hogy kimélyítsék a két állam között a gazdasági kapcsolatokat és a két fél érdekében gazdasági téren nagyvonalúan és tervszerűen együtt működjenek. Az egyezmény értelmében az eddig érvényben volt román-német szerződés kiegészítéseként öt éves gazdasági tervet állítanak fel. Ez a gazdasági terv kielégíti a német beviteli szükségleteket és számol a román termelési fejlődés lehetőségével, a belső román szükségletekkel, valamint a Románia és más államok közötti gazdasági for-

galom szükségleteivel. Ez a gazdasági terv mindenekelőtt a román mezőgazdasági termékek fejlesztését és irányát tűzi ki célul. Így szerepel a tervben a már bevett gazdasági termények szaporítása, mindenekelőtt

a takarmányok, olajvetések és rosznővények szaporítása.

Hitler:

„Eljutottunk a végső jóvátételhez“

A kancellár beszéde Memelben

„Németország nem aköz szenvedést, de jóvátételezt, amit neki okoztak“

Berlinből jelentik: A német távirati iroda jelentí: Hitler birodalmi vezér csütörtökön délelőtt 13 óra 30 perckor elhagyta a Deutschland páncélos cirkáló fedélzetét és egy kisebb torpedó rombolón a memeli kikötőben partraszállott. A kikötőben a hajók színpadugása jelezte a birodalmi vezér megérkezését. A tengerparton Hitlert dr. Neuman, a memelvidéki némettség képviselője üdvözölte elsőnek majd utána a zenekar indulójának hangjai mellett ellépett a matrózok díszszázada előtt. Ezután gépkocsiba szállt a városba hajtatott. A városban a színház előtti téren összegyűlt hatalmas tömeghez a színház erkélyéről beszédet intézett, amelyben

üdvözölte a hazijához visszatért memelvidéki németeket és köszönetet mondott bátor magatartásukért.

Hangsúlyozta, hogy számukra az elmúlt évek nyomorúságai és szenvedései a jövőre nézve tanulságul fognak szolgálni. Németország — mondotta — egyedül azt a szenvedést akarja jóvátenni, amelyet a világ neki okozott. Hiszem — fejezte be beszédét, — hogy most már eljutottunk a végső jóvátételhez. Németország el van szánva, hogy önmaga irányítsa sorsát még akkor is, ha ez egyes államoknak nem tetszik. Ezt a közösséget, amely most létrejött, nem fogja többé szétszakítani soha senki. Németország jól tudja, hogy mit várhat a világtól. A németeknek nem áll szándékában az, hogy a világnak szenvedéseket okozzanak, egyedül csak

azt a szenvedést kell jóvátenni, amit a világ okozott a németeknek.

A román fa- és erdőgazdaság fejlődésével is számot kell vetni. A terv szerint Németország gépeket és ipari berendezéseket szállít Románia valamennyvi üzemei részére.

Német-román társaságot alapítanak a dorudzsai rézrít, a bánáti króm, érc és a Dornavatra-brosteni vidéken található mangánérc kiaknázására, valamint a bauxid őrtékesítésére és az alumínium ipar kiéltésére ugyancsak társaságokat alapítanak. Ezenkívül

német-román társaság alakul az ásványolaj kiaknázására,

valamint a fűrés és szétosztás programszerű keresztülvitelére. Ezenkívül a gazdasági terv inari téren a koncentráció mellett foglalt állást. Szabad övezetet létesítenek, melyekben inari és kereskedelmi vállalatokat állítanak fel. Ezekben

a szabad övezetekben a német hajózás számára raktárakat és áruáttrakódó berendezéseket létesítenek.

A gazdasági terv értelmében

Németország hadianyagot és hadfelszerelési tárgyakat szállít a román hadsereg, a román haditengerészet, a légi haderő és a fegyverkezési inar számára,

valamint egyéb közhasznú üzemeket létesít. Az egyezmény végrehajtására az 1935. március huszonharmadikán kötött kereskedelmi szerződés alapján kiküldött kormánybiztosárok kapnak megbízást. Az egyezmény a ratifikált okmányok kicserélése után Berlinben történik meg. Az egyezmény 1944. március 31-ig marad érvényben. Ha az egyezményt lejártá előtt egy évvel nem mondják fel, akkor azt bizonytalan időre meghosszabbítotttnak veszik.

Hiszem, hogy most már lényegében eljutottunk ennek a jóvátételnek a lezárásához.

Ezután a birodalmi vezér a városban át a kikötőhöz hajtatott és egy cirkáló fedélzetén elhagyta a kikötőt.

**FEGYVERES AKCIÓVAL FENYEGETTE
NÉMETORSZÁG LITVANIÁT**

Urbszysz litván külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette:

Március 20-án a német birodalmi külügyminiszter a litván kormányt a következő alternatíva elé állította:

vagy önként beleegyezik a Memel-vidék Németországhoz való csatolásához, vagy pedig a helyzet alakulása fegyveres akcióra vezet Litvánia ellen.

A német birodalmi külügyminiszter kérte a litván kormány válaszában legrövidebb időn belül való közlést. Tekintettel a német kormány magatartására és arra, hogy a béke fenntartása más uton nem volt lehetséges,

a litván kormány beleegyezett, hogy a Memel-vidéket elkapcsolják Litvániától és Németországhoz csatolják.

A litván kormány kijelentette, hogy kész megbeszélést folytatni a terület átadásának módjaitól. A német birodalom március 21-én kifejezett óhajának megfelelően a litván kormány kedden teljhatalmu megbízottat küldött Berlinbe.

Az angol parlament megjelent Lebrun előtt

Nyolcszáz év óta most fűtötték be először a Westminster-palota márványcsarnokát. A lordmajor bankettje a Guild Hallban

Lebrun francia köztársasági elnök londoni tartózkodása alkalmából az angol parlament két háza csütiörtökön ünnepélyes fogadást rendezett a Westminster-palotában levő hatalmas márványcsarnokban. Nyolc évszázad óta először fűtötték át ebből az alkalomból az óriási márványcsarnokot a hatalmas kályhakkal, amelyekben három nappal előtt gyújtottak tüzet. Az elnöki párt igen meleg fogadtatásban részesítették az angol parlament tagjai. A márványterembe érkező köztársasági elnököt először a lordkancellár üdvözölte a főrendek nevében, majd a speaker, aki az alsóház elnöki helyét foglalja el. Az üdvözlésekre Lebrun elnök válaszolt. A fogadás után az elnöki pár a westminsteri papság templomába ment, majd megkoszorúta az ismeretlen katonai sírját, azután pedig a királyi pár társaságában Windsorbába hajtatott.

Lebrun köztársasági elnök és felesége résztvettek a Guild Hallban London főpolgármestere

és a City vezetősége által adott banketten. A pezsgőnél a lordmajor hangsúlyozta afeletti örömet, hogy London város vendégül láthatta a francia államfőt és feleségét. Lebrun köztársasági elnök válaszbeszédében meghatottan köszönte meg a meleg fogadtatást, amely az egész francia nemzetnek szól. Megemlékezett a brit uralkodópár párisi látogatásáról, amely alkalmat szolgáltatott az uralkodó párnak, hogy meghallja Páris szívének dobogását. Az idők során előfordult örömkömben és megpróbáltatásokban egyesült a két ország népe és ez az egyesülés örök időkre megalapozta a két ország barátságát és azt a kívánságát, hogy a békét továbbra is fenntartsák és megerősítsék. Meg akarjuk akadályozni — folytatta a köztársasági elnök — azoknak a katasztrófáknak a megismétlődését, amelyek annyi vérbe és könnybe kerültek a franciáknak és az angoloknak.

Az angol közvélemény többsége még most is bizalmat szavazott Chamberlainnek

A nagybritanniai közvélemény kipuhatólósára külön intézet működik, amelynek következő legutóbbi jelentését közli a News Chronicle angol lap. A nevezett intézet három kérdést bo

csátott szavazásra:

1. Alkalmas-e Chamberlain arra, hogy végleges békét teremtsen Európában?
2. Alkalmas-e az ő személye arra, hogy elhárítsa a háborus veszedelmet addig, míg Anglia felfegyverkezze?
3. Vagy ellenkezőleg, kell-e attól tartani, hogy az ő politikája háboru felé szorítja a világot?

A szavazás eredménye a következő volt: a végleges béke mellett szavazott 28 százalék. Hogy Chamberlain működése egyelőre elhárítja a veszélyt, az ebben bizók 46 százalék. Hogy a chamberlaini politika háborura vezet-e, úgy vél 24 százalék. Az angol nemzet tulnyomó része tehát még ma is helyesli Chamberlain politikáját, mert a szavazók hetven százaléka meg van győződve arról, hogy az esernyős miniszterelnök eredményesen munkálja a békét. Mindenesetre jó volna, ha a kiengesztelődés szelleme lenne urrá végeredményben mégis csak a világon.

Forradalom tört ki Damaszkuszban

Kairó és Damaszkusz közt megszakadt a telefonforgalom

Kairóból jelentik: Damaszkuszban tegnap délelőtt nyílt forradalom tört ki a francia uralom ellen. Délelőtt 11 óra tájban óriási arányú tüntetések kezdődtek meg. A tüntetésekben Damaszkusz egész lakossága résztvett. A francia katonaság minden rendelkezésére álló erővel felvonult és több sortűzet adott le. A tömeg ennek ellenére tüntetett egész napon és egymást érték az összecsapások. A halottak és sebesültek számát nem lehet tudni, mert a telefonösszeköttetés Kairó és Damaszkusz között megszakadt.

— **SÚLYOS FÖLDRENGÉS DEBRECENBEN ÉS KÖRNYÉKÉN.** Debrecenből jelentik: A városban és a környéken csütiörtökön, a reggeli órákban, 4—5 percig tartó erős földrengést éreztek, amely annyira megrázta a házakat, hogy egyes helyeken lehullott a vakolat, több gyár kémenye pedig összedült. A lakásokban a bútorok elmozdultak helyeikről. A földrengést a Hortobágyon és annak vidékén levő kisebb falvakban is érezték.

— **PETAINEK TABOROK PÉNTEKEN VAGY SZOMBATON ÁTADJA MEGBIZÓLÉVELÉT.** Párisból jelentik: Franco tábornok pénteken, vagy szombaton fogadja Petain marsallt, aki ez alkalommal bemutatja megbízó levelét.

— **Tízévi fegyházat kapott egy budapesti hitvesgyilkos asszony.** Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék büntetőtanácsa csütiörtökön tárgyalta Hönig Sándorné büntügyét, aki három revolverfegyvel megölte a nő férjét. Hönig Sándor jómódú budapesti textilterekeskedő. A gyilkosság hátterében szerencsétlen házasság húzódik meg. A törvényszék Hönignét házastárson elkövetett szándékos emberölés bűntette miatt 10 évi fegyházra ítélte. Az ítéletet úgy a vád, mint a védelem megfellebbezte.

Tévedésből szlovák területre léptek a magyar csapatok

A szlovák kormány tiltakozó jegyzékére a magyar kormány szigorú vizsgálatot helyezett kilátásba

Budapestről jelentik: A pozsonyi kormány külügyminisztere tiltakozó táviratot intézett a magyar külügyminisztériumhoz abból kifolyólag, hogy a magyar csapatok Kárpátukrajnáról szlovák területre nyomultak be és ott hadműveleteket végeznek.

Csáky István gróf magyar külügyminiszter azonnal válaszolt a szlovák külügyminiszternek és haladéktalan vizsgálatot ígért, amelynek eredményéről tájékoztatni fogja a szlovák kormányt. Egyúttal

felhívta a szlovák kormány figyelmét arra, hogy Szlovákia keleti határai soha nem voltak megállapítva

és lehetséges, hogy ebből a körülményből valami vita indult meg a szlovák és magyar katonaság között. Katonai operációról szó sem lehet esernifogva, a külföldi hírgyűnökségek azon állítása, hogy a magyar csapatok német biztatásra, vagy

a Birodalom csendes beleegyezésével tovább folytatják hadműveleteiket Kelet-szlovákiában,

átlátszó céllal támasztott híresztelés.

Szigorúan megbüntetik az élelmiszerekkel való üzérkedést és a fontos közszükségleti cikkek felhalmozását

Tierean Emil dr. főpolgármester rendelete az árdragítás és áruhalmozás ellen

Tierean Emil dr. főpolgármester tegnap rendeletet bocsátott ki, amely a város teljes lakosságát érdekli. A rendeletben, amely már reggel érvénybe lép, a főpolgármester a lakosságnak a következőket hozza tudomására:

1. Bárkinek tilos élelmiszert és közszükségleti cikket nagyobb mennyiségben vásárolni, mint amennyire normális körülmények között szüksége van.

2. Tilos élelmiszereket és egyéb árukat vizsztatartani azzal a céllal, hogy ilyképpen azok ára indokolatlanul emelkedjék.

3. A város tisztviselői az állami rendőrség közegével együtt szigorúan fogják ezeknek a rendelkezéseknek a betartását ellenőrizni.

4. Mindazokat, akik ezen rendelkezések megszegik, az üzérkedés letörésére irányuló törvény értelmében megbüntetik, és a büntetés három hónaptól egy évig terjedő fogház, valamint 5000 leitől 30.000 leig terjedő pénzbírság. Tettenérés esetén az ellenőrző közegek a talált árut elkobozzák.

Tierean Emil dr. főpolgármester a rendeletet bemutatta Marta Alexandru dr. királyi helytartónak, aki azt nyomban helybenhagyta. A rendeletet kinyomatják és kiragasztják. Tierean Emil dr. főpolgármester kijelentette lapunk munk

Lettország független és semleges akar maradni

Rigából jelentik: A minisztertanács egyhangu határozattal kimondotta, hogy Lettország semleges magatartása és politikai függetlensége felel meg a legjobban az ország és a nép érdekeinek. Miként a múltban, úgy a jövőben is a kormány arra összpontosítja erejét, hogy Lettország biztonságának fenntartása mellett ne sodortassék nemzetközi konfliktusba.

katarsa előtt, hogy szigorúan ellenőriztetni úgy a piacokat, mint az üzleteket. Az ellenőrző közegek behatolnak azon háztartásokba is, amelyekről olyan értesítést kaptak, hogy azokban élelmiszereket halmoznak föl. A törvény értelmében nemcsak azokat az eladókat büntetik, akik a rendesnél magasabb árakat kérnek,

hanem azokat a vásárlókat is, akik maguktól ajánlanak magasabb árakat a rendesnél, csak hogy maguknak valamely élelmiszert, vagy közszükségleti cikket megszerezzenek. A fogyasztók elől semmiféle árut nem szabad vizsztatartani. Üzérkedést követ el az is, aki rendes áron ugyan, de a rendesnél hitványabb árut árúsít.

A temesvári királyi helytartóság új költségvetése 288,870,749 lei végösszeget tüntet fel

A temesi helytartóság 1939—1940. évi költségvetése elkészült és azt Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap írta alá. A költségvetés összeállítását Ciupe Constantin dr. királyi helytartósági vezértitkár és Bobei, a helytartóság pénzügyi szolgálat főnöke végezték.

A királyi helytartóság új költségvetésében a kiadások végösszege 288.870.749 lei.

A kiadások három osztályba tartoznak és ezek a rendes, a rendkívüli és a különleges rendeltetésű kiadások. A rendes kiadások 208.139.730, a rendkívüliek 39.974.285 és a különleges kiadások 40.756.285 lei tesznek ki. A kiadások fedezésére szlovák bevételek mindazok, amelyek eddig a helytartóság öt vármegyéjének bevételeit alkották, ezenkívül olyan új bevételi források, amelyeket a közigazgatási törvény a hely-

tartóságok részére biztosít. Így többek között a helytartóságot ötven százalék illeti meg a területén befolyó útdobból.

A királyi helytartóság költségvetésének keretében

Temestorontálmegyében három új templomot építenek, több templomot alaposan tataroznak. Bánlak és Székács községekben egy-egy tüdőbetegrendező intézetet, Pészakon fősolgabíróvási székhatározat, ezenkívül két népfürdőt, több iskolát és község-házát emelnek. Ennek keretében Temesvárott állategészségügyi intézetet is létesítenek. Ugyancsak a helytartósági költségvetés keretében Aradon tüdőbetegrendező intézetet, a városon keresztül haladó országutat rendbehozzák és hozzájárulnak az új aradi színház felépítéséhez

1939. március 25.

Viktor Emanuel olasz király trónbeszédében hangsúlyozta a Róma-berlini tengely szilárdságát

„Nincsenek és nem lesznek könnyű idők”

A francia sajtó megkísérelendőnek tarja az olaszokkal való kiegyezést

Rómából jelentik: Olaszország ma ünnepele annak a napnak húszéves fordulóját, amikor Mussolini miniszterelnök megalapította Milánóban a fasisztapárt első szervezetét. A huszadik évforduló alkalmából egész Olaszország ünnepi liszt öltött.

Délelőtt 10 órakor Viktor Emánuel, Olaszország királya és Abesszínia császára, a Kvirinál-palotából ünnepi díszmenetben a parlamenthez vonult, hogy megnyissa az új fasiszta törvényhozás ülésarcnokát. Az imponáns menetet lovastestőrök eskadrónja nyitotta meg, majd az udvari hintóban az uralkodó foglalt helyet a trónörökösrel. Az ezután következő hintók a királyi család férfi-tagjait és az udvartartás előkelőbb embereit vitték. A menet végén ismét a lovastestőrök csapata következett. Tíz perccel a királyi menet elindulása előtt udvari díszhintókon a királyné ment a megnyitott ülésre a trónörökösével és a hercegnökkel.

Az útvonal mentén Róma lakosságának tízezer sorakoztak fel és lelkesen ünnepelték a királyi párt.

Délelőtt fél 11 órakor már zsúfolásig megtelt a törvényhozás palotájának hatalmas terme. Az új fasiszta törvényhozás mintegy ezer tagból, vagyis tanácsosból áll, akik majdnem kivétel nélkül megjelentek az ülésen és fekete fasiszta díszegyenruhát viseltek. A páholyok és a karzatok megteltek. Kevéssel fél 11 óra után harsonák jelezték a királyné érkezését. A királyné az udvartartás tagjaival az udvari páholyban foglalt helyet és a parlament tagjai zúgó tapsal fogadták, amit a királyné felemelt karral visonzott. Néhány perccel később harsonák jelezték a király érkezését.

A király a honvédelem első tábornokának egyenruháját viselte.

A terem egyik oldalán elhelyezett bársonytrónszékben foglalt helyet az uralkodó és két oldalt a királyi hercegek és az udvartartás tagjai ültek. A királyt is percekig tartó ünnepléssel fogadta a törvényhozás.

Ugyanekkor vonult be a terembe Mussolini miniszterelnök

a kormány tagjaival és a miniszterek részére feuntartott padosorokban foglalt helyet. A király is fasiszta módra üdvözölte a törvényhozó testület tagjait, majd megkezdte trónbeszédét.

A trónbeszéd elsősorban Etiópia meghódításáról emlékezett meg, kiemelve az olasz nép hősiességét és erejét, amely győzelemre vitte az olasz érdekeket.

Rámutatott a szankciókra, amelynek következményeképpen Olaszország kilépett a Népszövetségből.

Foglalkozott ezután Olaszország a különböző államokhoz való viszonyával és kiemelte a Róma-berlini tengely jelentőségét. Hangoztatta, hogy ez a tengely volt az alapja annak a szélesebbkörű meg egyezésnek, amely

Olaszországot Japánnal, Magyarországgal és Mandzsukuóval kötötte össze.

Kijelentette, hogy Olaszország igen barátságos viszonyban él Jugoszláviával, Albániával, Svájcjal, Törökországgal és Görögországgal. Hangsúlyozta a trónbeszédben a király, hogy Olaszország azt kívánja, hogy a békét minél tovább megtartsa. Ezért erősítette meg magát és ezért fegyverkezett. Rátért ezután az olasz ifjúság nevelésére. Megállapította, hogy átmenetileg kisebb pénzügyi nehézségeket küzdenek le, de Olaszország tovább halad a megkezdett úton. Trónbeszédét a király ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Nincsenek és sajnos, nem is lesznek olyan idők, amelyeket könnyűeknek lehetne nevezni. De éppen a nehéz idők bizonyítják az olasz nép kiválóságát. Ezért semmi kételyem nincs az olasz nép jövője tekintetében. Ezt pedig a sok küzdelemben és a háborúban egységessé vált nemzeti öntudat biztosítja.

A nagy lelkesedéssel és percekig tartó éljenzéssel fogadott beszédet a törvényhozó testület tagjai állva hallgatták végig.

NÉMETORSZÁG ÉS OLASZORSZÁG NEM KERÜLHETNEK ÖSSZEÜTKÖZÉSBE

A Deutsche Diplomatische Politisches Korrespondenz a fasiszta nagytanács hűségnyilatkozatával foglalkozva azt írja, hogy Németország érdekköre Középeurópára, Olaszországa pedig a Földközi tenger mentén levő országokra terjed. A két nagyhatalom érdekei tehát sohasem kerülhetnek összeütközésbe, bármennyire is kívánják azt egyes nagyhatalmak.

Az utóbbi időben egyes külföldi sajtóorgánumok különös figyelmet szenteltek annak a ténynek, hogy Csehszlovákiának a Harmadik Birodalomba történt bekebelezése után Hitler kancellár csak a japán, spanyol és magyar kormánytól kapott üdvözlő táviratot. A római rádióban most hivatalos közleményt olvastak fel, amely rámutat arra, hogy a Duce részéről ilyen különleges üdvözlések teljesen feleslegesek. A tengely államok közötti leközelebbi ma olyan nagy, hogy a jókívánságok kifejezése,

Székrekedés ellen

Leo-Pills, enyhe és mégis biztos hatásva használható tisztán növényi anyagokból készül. Leo-Pills 20 esztendeje kitűnően bevált, még idült esetekben is. Kapható: 20 vagy 60 labdacsot tartalmazó csomagolásban.

Leo-Pills

vagy a jóváhagyások nyilvánítása minden egyes akciónál erváltalan nem szükséges.

FRANCIA LAPOK AZ OLASZ MEGEGYEZÉSÉRŐL

A csütörtökön megjelent párisi lapok közül több az Olaszország felé való közeledést tartanak kívánatosnak. A Le Jour azt írja, hogy Németország villámgyors sikere Csehszlovákiában nem örvendeztet meg Olaszországot és egy megegyezés Franciaország és Olaszország közötti lehetséges lenne természetesen csak oly módon, hogy a köztársaság becsülete és területe sértetlen maradjon. Minden józan francia szívesen venné a megértést Olaszországgal, mert ezt kívánja a történelmi, földrajzi és gyarmati érdekei Franciaországának. A Journal és az Action Française szintén támogatják ezt az álláspontot.

MEGERŐSÍTIK TUNISZ VÉDELME

Tunisz védelmét a tenger felől lényegesen megerősítik. Labonte tuniszi főhelytartó, aki jelenleg Párisban tartózkodik, tegnap ebben a kérdésben hosszabb tanácskozást folytatott a haditengerészeti miniszterrel.

HITLER ÜZENETE MUSSOLINIHEZ

Attolia gróf, berlini olasz követet ma Mussolini kihallgatáson fogadta és ez alkalmával a berlini követ Hitler kancellár magánüzenetét adta át.

A pesti rádió nem közölt Romániával szemben területi követeléseket

Valótlan hír az angol sajtóban

Bucurestiből jelenti a Rador távirati ügynökség: A Magyar Távirati Iroda a leghatározottabban cáfolja azt az egyes angol lapok által közölt hírt, mintha a budapesti rádió bizonyos erdélyi városoknak Magyarország által való visszaköveteléséről szóló értesülést világga röpitett volna. Hivatalos magyar körök hangsúlyozzák, hogy a magyar rádióállomás hallgatói megállapíthatják, hogy a budapesti stúdióban ilyen hír nem került bemondásra.

SLOANS LINIMENT

enyhíti a REUMATIKUS FAJDALMAKAT
megmíníti az IZMOK MEREVSÉGET
lelcsantja a DAGANATOKAT

Elitették a száz áldozatot követelt karácsonyi vasuti katasztrófa előidézőit

Galatiból jelentik: A galatii katonai törvényszék most tárgyalta a freceitei vasuti katasztrófa miatt felelősé tett három vasutas bünyerét. A vádlottak: Constantin Juncu, a galatii állomás volt helyettes főnöke, Varnava Grigorie, a freceitei állomásfőnök és Rusnesc Petre, aki ugyancsak ezen az állomáson, mint forgalmi tiszt teljesített szolgálatot. A vád ellenük az volt, hogy

gondatlanságuk következtében 1938 december 24-én két vonat egymásnak rohant, aminek következtében több, mint száz ember életét vesztette és több száz súlyosan megsebesült.

A tárgyalást Manoliu Constantin hadbíró-ere-des vezette le, míg rajta kívül az ötös tanácsnak egy hadbíró-örnag és három hadbíró-kapitány tagja volt. A katonai törvényszék előtt a vádhatóság által bejelentett 14 tanu közül, csak 1 hiányzott, míg a fővádlott tizenkilenc tanuja közül mindössze három jelent meg. A tárgyalás megnyitása után a védelem részéről számos pergáló kifogás hangzott el, amelyeknek célja a tárgyalás elhalasztása volt. A katonai főügyész indítványára azonban a bíróság valamennyi pergáló kifogást elutasította. Ezután a terjedelmes vádirat ismertetése következett, amely az egész dőlelőtől igénybe vette. A délutáni tárgyaláson a tanu kihallgatások következtek és ezeknek során több tanu a vádlottakra kedvező vallomást tett. Az esti órákban került sor Radu Ionescu őrnagy, a vádhatóság képviselőjének vádbeszédére, aki mindhárom vádlottra a legmagasabb büntetés,

vagyis tíz esztendei szabadságvesztés kiszabását kérte. A katonai törvényszék ezután tanácskozára vonult, majd a következő ítéletet hirdette ki:

Constantin Juncu volt helyettes állomásfőnököt hat esztendei szabadságvesztésre, Varnava Grigorie freceitei állomásfőnököt és Rusinac Petre forgalmistát öt-öt esztendei szabadságvesztésre ítélt.

A katonai törvényszék enyhítő körülményt nem alkalmazott, a kiszabott büntetésbe azonban az 1938 december 24-e óta elszervezett vizsgálati fogságot betudta.

Itt említjük meg, hogy a borzalmas arányú vasuti katasztrófánál szerencsétlenül járt Bazalac Mihail hadnagy, aki az izmaili 27-es tüzérezredben teljesített szolgálatot, a covurlui törvényszékhez kártérítési keresetet nyújtott be, a melyben a CFR-től és Juncu Constantin galatii volt állomásfőnök helyettesétől

12 millió leit követel.

A szerencsétlenül járt katonatiszt az összeütközés következtében pozdorjává zúzódot egyik va-gónban utazott és a mentési munkálatok során teljesen összeroncsolt lábakkal került ki a romok alól. A kórházban később csak úgy tudták megmenteni az életnek, hogy

mindkét lábát amputálták.

Az örök életére nyomorékká vált hadnagy kártérítési keresetét érdemben április 24-én tárgyalják.

Dálnoky István:

A bánási magyar színészet pusztulása, annak okai és megmentésének lehetőségei

Dálnoky István régi színházi ember és tizenégy éven át mint főtítkár működött, a temesvári és aradi magyar színházaknál. Ismeri a magyar színészet okait és sok éves személyes tapasztalatai alapján élénk színekben mutatja reá egy összefoglaló leírásban azokra a veszélyekre, amelyek a bánási magyar színházat évek óta fenyegetik. Szomorúan érdekes megfigyeléseit és az azokból levont következtetéseit a magyar vezetőihez intézett levelében ismerteti és ebből a következő részeket közöljük:

Amikor a bánási magyar kultúra helyzetéről kívánok beszélni, akkor a bánási magyar színészet-re gondolok. Ennek bajait ismerem a legjobban és ezen keresztül

látom azt a veszélyt, amely az egész bánási magyar színházat fenyegeti.

Idestova tizenégy éve állok a Bánáság fővárosa kulturtemplomának a kapujában és figyelemmel községet és előadását egyaránt. Az elmúlt tizenégy év alatt a Déli Hírlap hasábjain sokszor jelentek meg a bánási magyar színészettel kapcsolatban olyan írások, amelyek

ugy a színész, mint a közönség részéről nagyobb figyelmet, több megértést és még több megszívlelést érdemeltek volna.

A szinigazgatás nem lehet kalandos egyéni vállalkozás című legutóbbi hozzászólásában Kulcsár Kálmán, aradi minorita atya mélyen szántó igazsággal állítja a nép ítélőszéke elé az elmúlt bűnököt és többek között azt hangoztatja, hogy nincsen pénz kultúrára. Ez elhamarkodott megállapítás, mert ott, ahol két hét alatt egy már előre is meddőnek látszó színházi vállalkozáshoz 280.000 lei bérlettel előlegez a közönség, vagy ahol egy ismeretlen új igazgató egyetlen nap alatt 65.000 leit tud a vállalatra részére összegyűjteni a tagjaival, ahol egy magára hagyott társulat tagjainak magánvállalkozása hónapokot át szükösen bír, de megélhetést nyújt, ott nem lehet egészen helytálló az az ok, hogy nincsen pénz kultúrára.

Igenis van pénz, csak a kultúra hiányzik, vagy legalább is nem kielégítő. Mert semmi ma a bánási színházok műveltek, azt nem lehet kulturának nevezni. Amikor azt mondom, hogy

amikor, amiért Romániában a magyar színészet idáig jutott, legnagyobb részben a romániai magyar színészet az oka.

ezzel a legészemből beismertésem teszem.

HÁROM BESZÉDES DÁTUM

Álljon itt a bánási magyar színészet hanyatlásának és lezüllésének három beszédes dátuma:

1. Az 1925/26 színi idényben Temesvárotól volt nyolc hónapos téli és négy hónapos nyári szezon.

2. Az 1929/30 színi idényben Temesvárotól már három hónapos téli és egy hónapos nyári szezonra zsugorodott össze a magyar idény.

3. Az 1935/36 évben a színiidény már csak egy-három hónapos, két részből álló téli szezon volt.

A temesvári-aradi magyar színészet végrömlését az 1930 év óta részben az a kvalifikálatlan eljárás eredményezte, amit ezen színházak bíróságtól igazgatásáért versengő, felelősségérzet nélkül való lélekfufurkók a jobb sorsra érdemes, de önmagukkal meghasonlani kényszerült színészek segítségével nyitottak, vagy burkolton végeztek.

Sikerült a Bánáság irányító kulturközpontját a magyar kultúra, a magyar színészet két-három hetes staggione-állomását süllyeszteni és hogy ez a minősíthetetlen eljárása ezeknek a kalandos kufaroknak sikerülhetett, ezért másik fele részben a magyar közönség is felelős.

HÁROMFÉLE KÖZÖNSÉG

A Bánáságban színházi szempontból háromféle közönség van. Az első csoportba azok tartoznak, akiket nem érdekel más, szereplő, de legkevésbé az igazgató, hanem csak a magyar színház. Ez a csoport ma is kizárólag csak szórakozni jár a színházba és a közönségnek ez a része

lévési részét a színházpártolósóból.

A második csoport az intellektuel, a hivatalnok, a kereskedő, iparos és munkásosztálynak az a része, amely csak ünnepek alkalmával ér reá színházba járni. Ez a csoport

ott van minden vasárnap, vagy ünnepnapon délután a szűfölt nézőtérben.

A harmadik csoport a magyar arisztokrácia, a magyar birtokos osztály, az irodalmi, jótékonyági és közmívelődési kulturregyletek patrónusai. Ez a csoport itten nincs és ez a csoport

mindig ott keres, hogy ne kelljen színházba járnia.

Ez az ok lehet a szinigazgató személye, a színészek, a szereposztás, a kiállítás, a nivó, s.b.

ELMÉLETI TÁMOGATÁS

Vizsgálat tárgyává kell tennem a magyarság multbeli állását is. Szerintem nem jogos semmiféle intervenció, vagy erkölcsi bíráskodás egy olyan testület, vagy személy részéről, amely, vagy aki, anyagi eszközök hiányában az általa protezált személynek, vagy vállalatnak szükség esetén segítséget, anyagi támogatást nem nyújthat. A protektornak tőkeerősnek kell lennie, ha valakit védelembe akar venni. Ennek pedig egyetlen hathatós módja a Magyar Színpartoló Egyesület.

Tizenégy év alatt két ízben mutatkozott ilyen tünet. Először az 1927/28 évi színiidény megmentése alkalmával jelentkezett egy magyart magyar színházbarátunk nevező csoport, mely anyagi támogatást nyújtott, majd az 1929/30-as szezon végén Ambrózy Andor báró vezetése alatt fizettek ki százezer lei gyorssegélyt a bajbajutott magyar színháztagjainak. Ez volt a színpartolói megnyilatkozás Temesvártól tizenégy év alatt. A színház és a közönség közötti áldatlan harcnak volt még egy, a romániai magyar színészetre kiható, káros következménye, ami azóta is állandóan éreteti hatását. A magyar színészet komolyabb és mesterségtisztelő tagjai közül

sokan kénytelenek voltak elhagyni az országot, vagy máshol megkeresni a kenyeret.

MEGOLDÁS RÉSZVÉNYTÁRSASÁGI ALAPON

Szatmáron már harmadik éve megszűnt a színház a magyar szó, mert a színházat mozielőadás-

Uccai árusból-angol milliomos

Londonból írják: Az angol lapok terjedelmes nagy cikkeiben számolnak be a magyar származású kiváló feltaláló, Gestetner Dávid haláláról.

A világszerte híres Gestetner-féle sokszorosítógépek feltalálója Nizzában halt meg, 85 éves korában.

A legnagyobb angol napilapok egyike, a News Chronicle arcképet is közli és így róla:

— Nyolcvanötéves korában Nizzában elhunyt egy férfi, aki mint írrok kezdte pályafutását s minthogy megutálta a levelek másolását, forradalmasította az írók munkáját olyan találmánnyal, mely vagyont szerzett neki.

A magyar születésű Gestetner Dávid, a nevét viselő híres sokszorosítógép feltalálója volt ez a férfi.

Gestetnernek első, 1880-ban szabadalmazott találmánya az úgynevezett „cyclostylie” toll. A következő évben kezdte meg sokszorosítógépei gyártását egy kis üzemben, a Cross Streeten.

Ma a Gestetner vállalat egymillió font alapítókérel rendelkezik, száz, meg száz fiókja és lerakata van a világ minden részében, körülbelül ötezer alkalmazottal dolgozik. Nagy gyára van Tottenham-ben.

Gestetnernek egy korai felfedezése nagyban hozzájárult találmányának tökéletesítéséhez.

A másológép teljesítőképessége a jó stencilpapir használatától függ, erre pedig Gestetner nehezen tudott szert tenni. Rájött arra, hogy a stencilpapir azért nem megfelelő, mert rövid rostokból gyártják. Készített tehát egy hosszúrostú, úgynevezett japán stencilpapírt.

Gestetner igen kicsiben kezdte üzemet 1881-ben, de 1900-ban már megnyitotta hatalmas tottenhami gyárát, ahol a Gestetner-gépek ma is készülnek.

Nem vonult nyugalmába, szakadatlanul dolgozott a mult karácsonyig. Karácsonytól mostanáig Nizzában ült.

Gestetner Dávid 1854 március 30-án született Magyarországon. Szegény ember volt. Majdnem gyermekkorában ő is

kivándorolt Amerikába, hogy szerencsét próbáljon.

Alighogy megérkezett, kellemetlen meglepetés érte. Örízlen pillanatban szegényes kis holmiját ellopák. Ekkor

uccai árusító lett.

Úgynevezett „lipsei árut” árusított. Közülük például japán legyezőt. Egy alkalommal egy legyezőt eltört és ekkor figyelmessé lett, hogy a legyező milyen finom, hosszú szálas, selyemszerű anyagból készült. Ez az esemény egyelőre csak epizód maradt.

A „Charitas” Önszegélyző Egylet f. évi március hó 26-án (vasárnap) d. u. 4 órákor tartja közgyűlését

a sörgyár termében, Str. Stefan cel Mare 28.

AZ ELNÖKSÉG

sokra alakították át. Aradon a hetvenöt éves multtal rendelkező színházépületet lebontják, a temesvári színházba is csak néhány hetes vendégszereplésre járnak a magyar társulatok.

Meg kell találni a módját annak, hogy mielőbb úrra megerősödjék Arad-Temesvár állandó magyar színésze.

Ha azonban minden becsülettel komoly törekvés hájtörést szenved, akkor jöjjön a kolozsvári Thália magyar színház és hadd lássák a bánási magyarok, hogy mi az, ami nekik nincs.

Végül hangoztatja az elaborátum, hogy az alakulóban levő Magyar Népközösség közművelődési osztályának kebelében a kolozsvári Thália részvénytársaság mintájára

létre kell hozni egy Bánási Kultúra Részvénytársaságot, amelynek feladata legyen a temesi királyi helytartóság területén a magyar színészet fenntartása és irányítása.

A helytartóság területén Temesvár, Arad, Lugos, Karánsebes, Resica, Oravica, Petrozsény városoknak, továbbá számos nagyközségnek és számtalan kis falú magyarságának tisztességes magyar színészetre van szüksége és a királyi helytartóság területén három társulat is egész éven át tisztességesen és kötelességtudóan megélhet.

De később váratlanul nagy jelentőséget nyert.

Gestetner Dávid ugyanis visszatért Amerikából Európába. Ekkor egy új gondolat támadt. Azt tapasztalta, ha a papíron különböző mintákat vág ki és egy festékes hengert gördít végig ezen a perforált papíron, akkor az alája hlyezett másik papíron szintén megjelenik a minta. A perforáláshoz konstruált azután egy készüléket, az úgynevezett „keresek tollat” (cyclostyl pen), amely lényegében apró kis fogakkal ellátott bérék, hasonlít a háztartásokban használt úgynevezett derelyevágóhoz.

Mikor ez a készülék megvolt, Gestetner Dávid keresni kezdte, melyik az a legalkalmasabb anyag, amelyet a készülékkel kapcsolatban a legjobban lehetne használni.

Ekkor jutott eszébe az eltört legyező.

Megvizsgálta anyagát és sikerült is ehhez hasonló papírt, az úgynevezett japán papírt előállítani. Ez finom növényrostokból készült selyempapír! Finom és puha, mintha egész vékony selyem volna. Nagyon hosszú rostokból áll és így igen tartós. Erre a japán papírra viaszréteget kent és ezzel elkészült az első stencil. Ez a stencil azután igen alkalmasnak mutatkozott arra, hogy a keresek tollal perforálni lehessen. Az így perforált stencil készítésére.

A könnyebb használhatóság céljából Gestetner Dávid kis készüléket is konstruált: egy faladikát, amelynek keretei közé alkalmas módon be lehet helyezni a stencilt. Ez volt az első Gestetner-féle géptalálmány: a Gestetner neo-cyclostyl-készülék.

Gestetner Dávid ezután sorra járta az európai országokat, hogy értékesítse találmányát. Amerikában járt, Németországban, de

nem nagy megértést mutattak vele szemben.

Igy került Angliába. Londonban kis műhelyt nyitott. Miközben szivós munkával ilyekezett népszerűsíteni találmányát egyúttal azon is dolgozott, hogy egyre inkább tökéletesítse. Sikerült is a készüléket önműködővé tennie. Ez lett az „Automatic Cyclostyl”, egy mechanikus készülék, amelyet már egy kis forgattyuval lehet kezelni. Később azután még jobban tökéletesítette találmányát és egész újszerű gépet szerkesztett belőle.

A találmány meghozta Gestetner Dávidnak az anyagi sikereket is, megalakult a Gestetner-cég, amely

ma már a világ egyik legnagyobb vállalata.

Gestetner Dávid családos ember volt. Házasságából hét gyermek: hat lány és egy fiú született. Mikor Gestetner Dávid előrehaladott kora miatt visszavonult, fia vette át a részvénytársaság vezetését és mai nap is annak elnöke.

A Katolikus Népszövetség a Bánságban

Csak az lehet igazán boldog ember, aki a nehézségek tüzeiben is kitart elvei mellett

A Római Katolikus Népszövetség temesvári egyházmegyei központjának vidéki tagozatai közül ismét több tartotta meg évi közgyűlését és ezen alkalommal bensőséges, lelkes és eredményes munkáról szólt a tagozati vezetőségek beszámolója.

ZSOMBOLYÁN

Fekete Sándor elnök nyitotta meg a közgyűlést, aki üdvözölte Schronk Vilma egyházközségi nővért és a megjelent tagokat. A titkári jelentésből kiténik, hogy a zombolyai tagozat igen szép munkát végzett. Két vallásos ünnepségen kívül rendeztek egy műkedvelői előadást és 24 rendes gyűlést tartottak. Engelhardt József főesperes előadásokat tartott az egyház szociális érdemeiről, Fekete Sándor két ízben tartott ismeretterjesztő előadást, Ritter Károly vetítőképes előadások keretében vitte közelebb az egyház történetét a hallgatóság lelkéhez, míg Schwarz János dr. egészségügyi előadásokat tartott. A jelentéseket elfogadva, megalakították a zombolyai tagozat új vezetőségét a következőképpen: elnök Fekete Sándor, alelnök Liptai György, főtitkár Ritter Károly, az intézőbizottság tagjai Biacs Pál, Sipos Pál, Nagy József, Massa János, Mihályi Ödön, Koszó István, Kiss János, Liptai Györgyné, Katona Pálné, Hicke Mária, Bálint Józsefné, Farkas Andrásné, Fodor Józsefné, Manga Jánosné, Vastag Mihály, Liptai István, Barna István, Sárgi Borbála, Abraham Teréz, Gyalai Erzsébet, Friedrich Katalin.

Az ifjúság kérésére a közgyűlés kimon-

dotta a Katolikus Népszövetség ifjúsági csoportjának megalakulását,

majd Schronk Vilma egyházközségi nővér köszönetet mondott a temesvári központ nevében a tagozat vezetőségének működéséért és ismertette a népszövetségi munka további célját. Tiszta ifjúságot akarunk adni — mondotta — munkánk által egyházunknak, családainknak és népi közösségünknek. Ifjúságot, amely

vállalja a kötelességnek minden nehézséget nem kényszerből, csak kenyérért, hanem felelősségérzetből és hivatásszeretettel.

Fekete Sándor elnök zárószavaiban köszönetet mondott a központnak a támogatásért.

JÓZSEFSZALLASON

a tagozati közgyűlést Csotó Nagy István plébános nyitotta meg, aki a népszövetségi munkához a szeretet tanításának megvalósításához hívta a híveket. Varga József helyettes elnök megnyitóját után a titkári jelentés beszámolt a tagozat évi működéséről, majd a fiatalok kivánságára Schronk Vilma központi kiküldött megalakította a fiatalokat. Nehéz és komoly munka — ugymond — a vallásos élet követelményeinek megfelelni, de

ma csak az lesz vallásos és boldog ember, aki a nehézségek tüzeiben is ki tud tartani és másokat is magával vinni.

Ehhez a munkához lelki erők szükségesek, amelyek csak a vallásos életből fakadhatnak.

A tagozati közgyűlés megalakította az új tisztikart is és a választás eredménye a következő volt: diszelnök idős Dudás János, elnök Varga József, titkárok Lajos Márton és Borbát Ferenc, pénztárosok Furda Mihály és Bálint József, választmányi tagok Bálint Pál, idős Bálint József, Fekete Sándor, Micsik Mihály, Nagy György, idős Virág György, Ludányi Imre, Mihályfi Kelemen András, Dudás József és ifj. Szénássy András.

Varga József alelnök végül hangoztatta, hogy minden férfit hív a népszövetségi munkához, aki testvére hit és vér szerint.

GIZELLAFALVÁN

a tagozati közgyűlést Kókai Pál elnök üdvözölte szavaival kezdődött, aki hangoztatta, hogy összetartással kell erősíteni és támogatni a Katolikus Népszövetség nemes munkáját. Az egy év óta működő tagozat műkedvelői előadást, Krisztus Király ünnepséget és karácsonyi ünnepséget rendezett. Berényi Gizella egyházközségi nővér ezután a központ képviselőjében köszönetet mondott a vezetőségnek a buzgó munkáért. Öröndetes jelenség, hogy az ifjúság is szép eredményt vett részt a műkedvelésben. Munkáikat mindenkor a központ irányításával végezték és ezért Kókai Pál elnök köszönetét fejezte ki a központnak a támogatásért. A pénztári jelentést Kohonitz István terjesztette elő.

A tagozati vezetőség megválasztása a következő eredménnyel zárult: elnök Kókai Pál, alel-

nök Kerekes András, jegyző Kókai Gábor, pénztáros Kohonitz István, ellenőrök Juhász István és Bódi György, választmányi tagok Kaszás Urbán, Nagy István, Borsányi Benedek, Pázmány Albert, Engre Péter, Kerekes György, Keresztes Péter, Kanyó János, Pásztor Nándor és Balogh István.

BABSZA KÖZSÉGÉN

a népszövetségi tagozat ugyancsak nagy érdeklődés mellett tartotta évi beszámoló közgyűlését. Takács Irma tanítónő állította össze a titkári jelentést, amelyből kiténik, hogy a küzdelmes munka évi eredménye volt az ünnepélyes alakuló közgyűlés, egy műkedvelői előadás. Krisztus Király ünnepség, karácsonyi ünnepség, egy karácsonyi gyermekelőadás és két táncmulatság. Mindez arról tett tanuságot, hogy

kitartással és erős akarral lehet csak a vallási és erkölcsi nevelést szolgálni.

A pénztári jelentés is szép eredményről tett bizonyosságot és a karácsonyi megajándékozáson kívül saít színpadi felszerelése van már a tagozatnak. Ezután három kedvesen előadott vers következett, majd mezeitették a választást. Az új tisztikar: elnök Tóth László, alelnök Takács János, jegyző Tamás János, pénztáros Kozma Máttyás, ellenőrök Takács Sándor és Csanádi János. Választmányi tagok Ágoston Márton, Csizmadia Anna, Kántor József, Varga István, Kozma József, Ember János, ifj. Ágoston Mihály, Benes János, Aneval Mihály és Józsa István.

Berényi Gizella egyházközségi nővér a központ nevében köszönetet mondott a tagozati vezetőségnek. Galzanvák László plébánosnak és Takács Irma tanítónőnek a buzgó munkáért. A múlt év munkát elősegítették. Berényi Gizella főleg a gyakorlati katolikus életre, a családi életnek keresztény szemlében való megújítására és a főnökek felelősségtudattal való építésére buzdította a megjelenteket.

Csipak Lajos dr. kanonok:

A modern embernek nem kellett Krisztus és így megkapta helyette Sztalint

A belvárosi püspöki székesegyházban — mint arról már röviden beszámoltunk — szerdán este nagytudású egyházférfit kezdte több napra beosztott konferenciabeszédét a magyar katolikus ifjúsághoz. Csipak Lajos dr. gyulafehérvári kanonok, a csikszerei katolikus főgimnázium igazgatója az előadó, aki két órában keresztül szót a Dómban mindkét nembeli ifjúsághoz. Fiatalos hávval és meggyőző lelkesedéssel mutatott rá arra az utra, amelyet a mai ifjúságnak követnie kell, hogy Istenhez találjon és erkölcsös tartalmat adjon életének. A fiuknak és a leányoknak külön-külön próbálom adni — kezdte előadásorozatát — a mai nehéz időknek megfelelő gondolatokat, hogy ébredjenek rá hivatásukra és a reakjuk váró komoly feladatokra. Első beszédében meg akarom mutatni azt, hogy

a nő mit köszönhet Krisztusnak, aki a nőt léteszer is megváltotta.

Mert amíg a férfit és az emberi nemet megváltotta az örök elkárhozástól, addig a nőt külön is megváltotta a földi elkárhozástól. Hálásnak kell lennie tehát a nőnek Krisztus iránt és nem szabad elfelejtenie azt, hogy Krisztus milyen lelki értékeket követelt meg a nőtől, hogy az ne muló testi szépségével ipr-kodjék hatni és ne ebben keresse meg fegyverét, hanem a lelki értékekben. A szörnyű kiskiklásoknak, amelyek a modern nő mutat, vissza kell riasztaniok a női méltóságra büszke nőt etől az úttól és

meg kell látnia az újsághírekben emek a felületes és lha nőnek a tragédiáját akkor is, amikor nem mint nagy divatnőről emlékeznek meg róla,

hanem az újság valamely eldugott zugába — lezülölt, koldusszegény, kifosztott, megtépett ronggyról emlékeznek meg.

EGÉSZSÉGTELÉN

csecsemőt erősen depólyázní. Az erős pólya nem enged szabad mozgást, ami elkedvelletíti a gyermek t és hátátatja fejlődését.

EGÉSZSÉGTELÉN

ha szoptató anyák alkoholt isznak. Az alkohol néha talán növeli a tejképződést, de mindenkor befolyásolja annak összetételét és nyugtalaná teszi a csecsemőt.

NE ADJON SZOPTATÓ ANYÁKNAK DRASZTIKUS HASHAJTÓT

A szoptatás igen gyakran székrekedéssel jár, az anyának ilyenkor azonnal hashajtót kell szednie, azonban semmi esetre sem drasztikus szert, mely esetleg a tejképződésre is kihat. Artin az enyhe, de biztos hatású hashajtó, amely nem okoz görcsöket, amellet még húzamosabb használat esetén sem szokja meg a szervezet.

Artin

a szoptató anya hashajtója

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

Az ifjaknak szánt első előadásában Csipak kanonok tulajdonképpen az ember tragédiájáról szót. Az utolsó négy száz esztendőnek a történelme — ugymond — nem más, mint az embernek a küzdelme az Istennel, aki

ki akar szabadulni Isten kezéből és állandóan vivja az ugynevezett szabadságharcot.

Meg akar szabadulni minden féltől, amelyet szerezte a pmult az emberi észre, az emberi szívre, a gazdasági életre, a társadalmi életre reakpcaptól. Kell neki az erkölcsi szabadság, mert élvezni akar, kell neki a szabadság a családi életben, a gazdasági életben és a politikai életben.

Az erkölcsi szabadság kivívásának eredménye a tört hátrénc, a kórházak matracsírja és az örültek háza.

A családi életnek a szabadsága a családi élet szétrombolása, aszonynak és gyerekeknek az uccára való kilökötésére vezetett. A gazdasági szabadság eredménye az erősebbnek elnyomása a gyengébbel szemben, a hallatlan ellentét a tőke és a kiuzsározott szerencsétlen proletármilliók tömege között. Nem kellett a modern embernek Isten igája, Isten törvénye és mert nem kellett neki Krisztus, megkapta Sztalint. A szabadság féktelen szabadsággá vált, forradalmak rázkódtatták meg az emberiséget és

egyik forradalom elnyelte a másikat.

De hiába minden, az ifjúság ennyi tragédia láttára is újra és újra fut ezen szabadság után és saját magán is meg kell majd tanulnia a szomorú kiabrándulást. Ha talán kisebb bukások az ifjúság életében lesznek is, Isten Grízze meg őket atól, hogy úgy lecsusszanak ezen a modern lejtőn, hogy többé onnan ne tudjanak felkelni.

Csipak Lajos dr. ma este félnyolc órakor leányoknak, este kilenckor pedig az ifjak részére folytatja konferenciabeszédét a székesegyházban.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ARAR BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. **Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei.** Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. **Hatóságoknak, közintézményeknek és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei** kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1100 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A társaság

Nincs annak, amiről itt beszélgetni fogunk, semmiféle időszerűsége, de talán épp az időszerűség dolgok azok, amik mindig időszerűek, mert ott lebegnek magasan a napi problémák állandóan változó hullámvérése fölött.

A múltkoriban jutott az eszembe, egy ideges estén, amikor hazafelé ballagtam a szemérgő esőben. Ilyenkor nincs az embernek rosszabb társasága önmagánál, — nem tud, csak bosszantó kinéző, kellemetlen dolgokra gondolni és úgy érzi: lekegyedül van a világon.

Nincs egyedül, legalábbis a dohányos ember nincs. Előveszi a tárcáját, rágyújt egy cigarettára vagy szivarra és már nem érzi magát annyira magányosnak.

Ez nem akar propaganda lenni a dohányzás mellett; lehet, hogy a nem-dohányos embereknek van ilyen esetre más mákonya, de mi, a dohányzás megszállottjai, csak ilyenkor érezzük: a sok rossz mellett, amit a nikotinnak köszönhetünk, mennyi jót kapunk ettől a méregtől.

Nem tudom én ezt megmagyarázni, senkisémm tudja. Wilde Oszkár a legtökéletesebb gyönyörnek nevezte a cigarettát, azért, mert nem elégíti ki az embert. Igaza van, de csak részben. A cigarettá, a szivar, a pipa — kinek mi a szenvedélye — több mint gyönyör: az idegesnek csillapító, a türelmetlenné időtöltés, a magányosnak társ. Ha én is aforizmákat szikrázok, mint az említett angol költő, azt mondanám: a dohány az az orvososság, amely egyszerűen csillapítja, másrészt meggyógyítja azt a kínos betegséget, amelynek neve: élet.

De mondom, nem akarok aforizmákat gyártani, másrészt pedig nem is érzem az életet oly nagyon kínzó betegséggnek, hiszen szép is, jó is tud lenni néha. De talán éppen itt van az a pont, ahol a dohányfüst lényege és szerepe lemerül az életünk szempontjából.

Vannak pillanatok — mindenki tudja ezt, akármielyen szép is, jó is az élete — vannak pillanatok, amikor egyszerűen mintha minden elromlanék az életünkben: hideg, őrés és sötét a világ, bennünk és körülöttünk. Nincs vágyunk, nincs célunk semmi, nincs kedvünk semmire. Csak egy valami maradt, ami nem várat, nem farszát, amiből nem ábrándultunk ki: a dohányfüstje.

Egy szippantás és a magány érzése eltűnik. Két szippantás és lassan elszony az idegünk háborgása. Három szippantás és már körülnézünk magunkban és a világban: hátha mégis jó élni... mire elszűntek a cigarettáinkat, szivarunkat, mire kiadtuk a pipánkat, mintha felszűnt volna bennünk valami nehéz kód.

Látom a nemdohányzóknak elnézően nyugos mosolyát, amint ezt olvassák. De látom a dohányzóknak megértő mosolyát is — ezért mertem leírni...

— Van elegendő cukor. Bucurestiből jelentik: A cukorkereskedelmi központ közli a fogyasztókkal, hogy a gyárakban elegendő cukor áll rendelkezésre és mindenki igényét kielégíthetik. A cukorkereskedők rendelkezéseit akadálytalanul teljesítik és így a közönségnek a cukor-ellátás miatt nincs oka nyugtalanságra. Azok a kereskedők, akik élelmiszerkészleteiket elrejtik, pénz- és fogházbüntetésben részesülnek nemcsak a fővárosban, hanem a vidéki városokban is.

— Két és félmillió a szovjethadisereg békeleltársá. Moszkvából jelentik: A kommunista párt 18-ik kongresszusa befejezte munkáját. Tudomásul vették Vorosizlov marsall jelentését, a mely szerint a szovjet hadisereg békeleltársama 2 millió 600 ezer főből áll, azaz kétszerannyi, mint 1934-ben volt.

Március 24

Péntek

Gábor, Zaharie

1684 március 24-én született Bél Mátyás, földrajzi író és korának egyik legnagyobb tudósa. A középiskola elvégzése után Németországba ment, ahol hittudományt hallgatott. Sokáig működött aztán mint a pozsonyi evangélikus iskola rektora. Számos magyar, latin és német nyelvű munkát írt, egyházit, földrajzit és iskolai tárgyut. Bél Mátyás alapította 1721 március 15-én az első magyarországi rendszeresen megjelenő hírlapot, amelynek Nova Posoniensia volt a címe.

1844 március 24-én született Arany László költő, a nagy Arany János fia. Keveset írt, mert atyjának nagysága mellett törpének érezte magát. Legismertebb munkája a Délibábok hőse című költsői elbeszélés.

1905 március 24-én halt meg Jules Verne francia író. Igen termékeny és népszerű regényíró, aki új műfajt teremtett, a természettudomány ismeretekkel fűszerezett kalandos ítéleirást. Valamennyi munkája magyarul és számos más nyelven megjelent. Legismertebb művei: Utazás a holdba és a hold körül, öt hét léghajón, Tizenöt éves kapitány, Utazás a Föld körül nyolcnap alatt, Szetrogoff Mihály, Várkastély a Kárpátokban, Sándor Mátyás, Chereban a vassfejű, Grant kapitány gyermekei.

— Zsidó nem lehet a cseh gyáriparosok szövetségének vezetőjében. Prágából jelentik: A cseh- és morvaországi gyáriparosok szövetségének prágai központja tegnap este ülést tartott, amelyen kimondották, hogy zsidó a jövőben nem lehet tagja a szövetség igazgatóságának és választmányának.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélnyomás, rossz emésztés, gyomororrtás, felfúvódás, gyomor- és bélfájalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— A bucarestii katolikus magyarság tömörítése. Bucurestiből jelentik: Öröndetes megmozdulások észlelhetők a fővárosi katolikus magyarság körében. A katolikus magyarok több, mint száz tekintélyes aláírást tartalmazó kérvényt nyújtottak át a pápai nunciának, amelyben rámutattak arra a sérelemre, hogy a Szent József székesegyházban nincs magyar papi szolgálattal, pedig a székesegyház keleti felébe tartozó katolikusok nagyszámú magyarok. Nem lehet in-dok az, hogy a Barátia templomban magyarul is prédikálnak, mert a Szent József székesegyház körzetébe tartozó egyháztagnaknak egyházi jogilag nincsen ott mit keresniük. Kéri tehát, hogy a Szent József székesegyházban is esketést, keresztelést, gyónást magyarul is végezzenek. A nunciás megígérte, hogy a sérelmet orvosolni fogja. A másik öröndetes esemény a magyar katolikus ifjúság egyesületbe való tömörítése. A mozgalom nagy lelkesedéssel indult meg.

(—) BANSÁGI BETEGSEGÉLYZŐ PENZTÁROK ÚJ FELÜGYELŐBIZOTTSÁGA. A munkaügyi minisztérium számos városban új ideiglenes bizottságot és felügyelő bizottságot nevezett ki a betegsegélyező pénztárakhoz. A temesvári betegsegélyező pénztár új felügyelőbizottságának tagjai Carabas Romulus könyvszakértő, Gogoase Vasile munkaadó és Caransantu Mihai alkalmazott. A resicai betegsegélyező pénztár új felügyelőbizottságában helyet foglalnak Milcia Joan könyvszakértő, Bogdan Gheorghie munkaadó és Mureseanu Axente alkalmazott. A lugosi betegsegélyező unjonnan kinevezett ideiglenes bizottságának tagjai Tovac Coriolan könyvszakértő, Ghergha Vasile munkaadó és Lupu Ioan alkalmazott.

— Nagy havazás Csikmegyében és Brassó környékén. Brassóból jelentik: Comarnic és Brassó között óriási mennyiségű hó hullott le és ezért az országuti közlekedés lebonyolítása igen nehéz. Csikmegyében és környékén téli időjárás uralkodik és a hó magassága helyenkint 70 centiméter.

Mozsi

M Ű S O R:

PÉNTEK, MÁRCIUS 24.

APOLLÓ: Botrány a szállodában. (Angol film)
ATLANTIC: A halálhajú kapitány. (Angol film)
Szerelmem a hóban. (Német film)
CAPITOL: Suez. (Angol film)
RIVOLI: Estől hajnalig. (Francia film)
SCALA: Botrány a dívatszabomban. (Német film)

RÉGEN ÉS MA

A „modell” szóhoz még mindig tapad valami Murger és a párisi padlásszobák romantikájából. Bársony parettet és felleghajót viselő, kurtá fapipát szívó, kecskeszakállas, nagyhajú festők ugyan már nincsenek, a pittoreszk bohém-nyomor valahogy belészűrült az általános közpolgári szegénységbe. De bizonyára van még ma is műteremhangulat, festékszaga, ecsetmosás, lázas vagy ábrándos pepecselés az állványra feszített vászonon. És van modell is, ahinek az a kenyérkereső mestersége, hogy testi létével nyers anyagot, esetleg ihletet is szolgáltatson a művész alkotó lépezetének. Jóllehet szakkörökben azt hallom, hogy a mai gyakorlatban az élő modell jelentősége erősen lehanyatlott. A festő, ha nem pingálhat arcképet rendelésre, akkor rendszerint a természet tájait vagy tárgyat örökíti meg, esetleg szabadon, fantáziából komponál. A modell-foglalkozásnak azonban új területe nyílt a világjárásokban. Főként Londonban, ahol a képes ábrázolást óriási mértékben használja hirdetői célokra a kereskedelem. Nagy ott a kereslet alkalmas külsejű nők és férfiak után, akik hajlandók kíváncsi színekben lefényképeztetni magukat s a róluk készült fotográfiákat a reklámműzem rendelkezésére bocsátani. Egy szép nő, aki májpástétomot tud étvágygerjesztően ajánlani, vagy egy daltás férfi, aki a legújabb úridiót alkotásaira hivatja fel a figyelmet, a hirdetői szakmában tisztesseges megélhetést talál. Ezek a mai idők fénykép-modelljei. Én emlékszem a régiekre, akik „anno dazumal” a dívatos képleveléslapokon díszeltek. Hová lett a dívatososokhoz lényegző a nefelejts-bokrétával s az alája írt négy soros emlékversikével? Hová lett a kunkori bajszos gavalér, aki magas kemény gallérbán feszengve, cilindert nem emelve sugott kecskes bókoka, a holdas éjben vele karomfogva sétáló hölgy fülebe, az ezüstszíni 16 partján? Ezer változatban, milliói példányban szállította őket „anzsiks”-alokban öt világrész postáig. Eltűntek, a dívattuk is kimúlt. Vajon mi lett a békebeli fényképmodellel? Ki tudja? Ha nagyon keresnénk, jól tudnánk felelni elforjadt vor-sálatat egy képes újsághirdetés mellett, amely azt állítja, hogy „Öregedési tagfajlakokat legjobban említi a Hercules-balszam...” (—tor.)

Védekezzék a ragályos betegségek ellen! Dörzsölje be testét valódi Diana sóborszesszel.

— Ismét súlyos a helyzet Palesztinában. Berlinből jelentik: A transzjordániai felkelés tovább tart. A kormány felszólította a palesztinai és szíriai arabokat, hogy haladéktalanul hagyják el az országot, mert különben letartóztatják őket. Palesztinában újból rendkívüli sulyossá vált a helyzet. Új letartóztatási hullám vonult végig az országon. A gyűjtő táborok zsúfolásig megteltek. Az elkülönített arabok száma meghaladja a harmincezret. Tegnap három megereket angol tehergépkocsi arab szabadcsapatok megtámadtak és a gépkocsi vezetőit agyonlőtték.

(—) MEGSZÜNT A RESICAI MUNKABÍROSÁG. A munkabírosági ügyeket a munkaügyi minisztérium megszüntető rendelete értelmében ezentul a resicai járásbíroság tárgyalja.

(—) TEMESVÁR VÁROS SVAJCI ADÓSSÁGA rendezésére hatvanöt millió lei kölcsönt vehet fel. A belügyminisztérium rendelettervén készített, amely felhatalmazza Temesvár városát a kölcsön felvételére.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Bauer Erika Sarolta, Kammer Mihály, Big Vasile, Hecker Rodica Mária.

(—) ELHALASZTOTTAK AZ ADY-ESTELYT. Az Ady Endre emlékére apríli elsejére tervezett estélyt húsvét utánra halasztották.

— Londonba szállítják a belga aranyat. Londonból jelentik: A Belga Jegybank aranytartálékainak Londonba szállítása megkezdődött. A Daily Express jelentése szerint tegnap a belga Chapinat légiforgalmi vállalat egyik gépe nagy-mennyiségű aranyat hozott magával Londonba. Közölte, hogy a repülőgép a Belga Jegybank aranytartálékának egy részét, több millió értékű aranyat hozott magával. A lap úgy tudja, hogy további aranyzállományok érkeznek Brüsszelből. Londonba.

— Hétszázmillió devizacsalás Cernautiban. Bucurestiből jelentik: Rövid idővel ezélt nagy devizavisszaélési ügyet lepleztek le Cernautiban, ahol egy bankház, amely lengyel bankokkal dolgozott, visszaéléseket követett el. A Banca Nationala által bevezetett vizsgálat megállapítása szerint a visszaélések következtében 715 millió lei értékű valutát vonta el a Banca Nationalától.

(—) **POPOVICI IOAN BANKIGAZGATÓ HALÁLA.** Popovici Ioan, a Victoria-bank nyugalmazott igazgatója ötvenhét esztendősen meghalt. Popovici tizennyolc éven keresztül állott a bank szolgálatában, azelőtt pedig a városnál töltött be magasabb állást. Mint tartalékos tiszt résztvett a világháborúban is és több kitüntetést szerzett. Halálát gyászolja özvegye, született Simonovici Elena és nagyszámú rokonsága. Temetése ma, pénteken délután megy végbe a Bul. Carol I. szám alatti gyászházban.

(—) **ELMARADNAK AZ EGYHAZTANÁCSI VÁLASZTÁSOK.** Megirtuk annak idején, hogy a temesvári püspöki hatóság elrendelte az egyháztanácsi választásoknak április hónap közepén való megtartását. Most újabb rendelet érkezett, amely szerint a püspök az egyháztanácsi választásokat az adott viszonyokra való tekintettel elhalasztja és ennek következményeként az eddigi egyháztanácsok, választmányok és direktóriumok működését bizonytalan időre meghosszabbítja. Ez a rendelkezés az egész egyházmegye területére bír érvénnyel.

— **Egyházi kinevezések.** Pacha Ágoston megyés püspök az egyházmegye lelkesi karában a következő kinevezéseket és áthelyezéseket eszközölte: Wittmann János kovácsii helyettes plébánosot Óbéhára plébánosnak, Kauschitz Antal szentannai káplánt Kovácsira helyettes plébánosnak, Weber Ottó ujmiséti Gutenbrunnba káplánnak neveztek ki, továbbá Boscher Ede guttenbrunni káplánt Szentannára, Heintschel Ernő dettai káplánt Rékásra és Vöo Péter rékási káplánt Dettára helyezték át ugyancsak kápláni minőségben.

(—) **ELMARADÓ EGYHAZZENEI AJTATOSÁG.** Az erzsébetvárosi római katolikus plébániatemplomban vasárnap, március 26. délutánra tervezett egyházzenei ajtatosságot a rendezőség későbbi időre halasztotta el.

Komoly képzettségű

volt nagyiparos, alapos kereskedelmi és közgazdasági szaktudással, gyakorlott szervező erő és kalkulator, hadmentes kifogástalan megjelenéssel, kereskedelmi vagy ipari vállalatnál

elhelyezkedést keres

Megkereséseket „Diplomás” jellegével a kiadóba kér.

(—) **SZÓLÓ ÉS GYÜMÖLCSFA** permetezőzők, növény- és kertművelési eszközök, földművelési cikkek, szerszámok, kocsitengelyek jutányosan kaphatók. *Schertler Ottó* vaskereskedésében Temesvár, Belváros.

(—) **UNITARIUS ISTENTISZTELET.** Vasárnap, március 26-án délután fél 5 órai kezdettel unitarius istentisztelet lesz a Dóm-tér mögötti lutheránus templomban.

— **Pénteken befejezik a zsidójavaslat tárgyalását.** Budapestről jelentik: A magyar képviselőház a zsidójavaslat részletes vitájának mai napján eljutott a 19-ik szakaszhoz, amelyet elfogadtak. Minden egyes szakasz tárgyalásánál rendkívül heves vita folyt és az igazságügy-miniszter is majd minden szakaszhoz felszólt. Minden jel arra mutat, hogy a zsidójavaslat részletes tárgyalását pénteken befejezik. A magyar képviselőház egyesített bizottságai kedden megkezdik a földhittokreform javaslat tárgyalását.

— **Zürichi tőzsdezárlat:** Páris 11.78 és egy negyed, London 20.83 és egy negyed, New York 44.5, Brüsszel 74.90, Milánó 23.40, Amszterdam 236.20, Berlin 177, Szófia 540, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresti 3.37.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGÁLTATA:

Szombaton, március 25-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Saluator gyógyszerár.

A II. kerületben a Dacilor uton levő Kovács dr. gyógyszerár.

A III. kerületben a Porumbescu utcában levő Sárge gyógyszerár.

A IV. kerületben a Dragalina téren levő Csillag gyógyszerár.

A V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen JAWOL

(—) **VIDÉKI ASSZONY ÖNGYILKOSSÁGI KÍSÉRLETE TEMESVÁROTT.** Vulpe Sida, harminc éves csernegyházi asszony tegnap délután a Gyapjúipar telepével szemben öngyilkossági szándékkal a Begába ugrott. Tettét a járőrök észrevették és kimentették a vízből. A mentők kórházba szállították. Tettének okát nem ismerik.

(—) **KINEVEZÉSEK A HELYTARTÓSÁGON.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó a tisztviselők kinevezését és előléptetését intéző bizottság javaslataira Miclea Romulus dr. és Gaspar Gheorghe dr. helytartósági ügyészeket állásukban véglegesítette. Pop Ioan dr. volt városi ügyész a királyi helytartó a helytartóság ügyészségéhez nevezte ki.

(—) **A TANONCSZERZŐDÉSEK BEIKTATÁSA BÉLYEGMENTES.** A temesvári munkakamara közli, hogy a munkaügyi minisztérium rendeleti intézkedése szerint a tanoncszerződések beiktatására vonatkozó kérvények bélyegmentesek. Ez az intézkedés nem vonatkozik azonban a tanoncszerződéssel kapcsolatos más kérvényekre, mint a szerződés felbontására, vagy a tanonbizonyítvány jóváhagyására benyújtott kérvényekre. Ezeket továbbra is szabályszerűen fel kell bélyegezni.

(—) **MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.** Ezen intézet zárszámadása a tavalyi 5,033.662 P-vel szemben 5,498.300 P tiszta nyereséget tüntet fel, a melyből az igazgatóság javaslata szerint a részvények 1938. évi osztalékfelvétele egyenkint 1 P 50 f-vel leendő beváltására 1,242.000 P fordítatik, míg a tartalékalapok 730.000 P-vel, a nyugdíjalapok 1,200.000 P-vel, az intézet elhunyt elnökének emlékére létesítendő báró Harkányi János segélyalap 100.000 P-vel javadalmaztatnak, végül a fennmaradó 2,256.300 P előviteik az 1939-es üzletévre. Az intézet üzleti tevékenysége az 1938 évben tetemes megnövekedett, részben a Magyar Általános Takarékpénztár üzletkörünek átvétele révén, részben pedig a folyóüzlet forgalmának emelkedése folytán, mérlegben kimutatott betétállomány 298.6 millió P, melyből 88.9 millió P esett takarékbetétekre és 209.7 millió P folyószámlabetétekre. Az „egyéb hitelezők” tétele alatt szereplő külföldi kötelezettségek 24.7 millió P-ről 18.8 millió P-re csökkentek, a pénztári készletek, a giró- és bankkövetelések együttes összege a tavalyi állapottal szemben 7 millió P emelkedést mutat. Az intézet érdekkörébe tartozó ipari vállalatok forgalma az előző év színvonalán mozgott.

(—) **SCHUBERT PÉTER TEMETÉSE.** Temesvár társadalmának mélyéges részvéte közepette helyezték örök nyugalomra tegnap délután a város egyik legnépszerűbb polgárának, Schubert Péternek földi maradványait a józsefvárosi katolikus temetőben levő családi sírboltban. A polgárok ezrei jelentek meg élükön Tieran Emil dr. főpolgármesterrel, a józsefvárosi katolikus egyházközség testületileg volt ott Novoty Károly elnökkel az élén, továbbá a vendéglős és kávé ipartársulat, a Viribus Unitis tagjai, a pincérek szervezete és még számos testület vett részt a temetésen. A Bratianu utcában levő halottasházban Rech K. Géza gyárvárosi apátplébános szentelte be a holttestet Metzger Márton dr. prépost-plébános, Wetzel György és Niedermayer Viktor káplánok segédlete mellett. A gyászszertartás után Metzger Márton dr. Schubert Péterrel, a jóbaráttól vett búcsút, akinek nagyrésze volt abban, hogy ő — Metzger — a Józsefváros lelkipásztora lett. Az impozáns gyászmenet ezután megindult a temetőbe és a sírnál Rech K. Géza mondott beszédet, amelyben Schubert Pétert, a régi Temesvár kiváló polgárát búcsúztatta és nagyszerű polgári erényeit méltatta. Schubert felfelé mindenkor teljesítette kötelességét Istennel és a tekintéllyel szemben, lefelé pedig mindig megnyilatkozott nemes és jószíve. A megható gyászbeszéd imával fejeződött be. Végül Jahn Fülöp a Viribus Unitis asztaltársaság nevében mondott búcsúbeszédet.

(—) **A SZERB NÖEGYLET KÖZGYŰLÉSE.** A temesvári szerb nőegylet tagjai testületileg gyűltek össze a szerb püspöki székesegyházban, ahol gyászistentiszteleten vettek részt, amelyet Kosztics Szlobodán főesperes mondott, a nőegylet elhunyt jótévőit és elhunyt tagjait. Utána a szerb nőegylet az egyházközségi épületben levő iskolateremben megtartotta évi közgyűlését, amelyen dr. Stefanovics Milivojné elnököl. Az elnöki megnyitó után beterjesztették az egylet működését visszatükröző előtítkári, pénztárosi és ellenőri jelentéseket, amelyeket a közgyűlés tudomásul vett és a vezetőségnek a felmentvényt megadta.

(—) **HAZASSÁG.** Kovács Ernő dr. fiatal temesvári orvos, a népszerű Kovács Ödön dr. nyugalmazott járóorvos és felesége, született Blumberg Mária fia, tegnap házasságot kötött Grosz Margittal, Grosz Simon fűszernagykereskedő és felesége, született Steiner Ilona leányával. Az anyakönyvi hivatalban a házasságkötést Tieran Emil dr. főpolgármester végezte. Tanuk voltak Blumberg Raoul gyógy szerész és Weisz Márkus magánzó. A fiatal párt és az örömszülőket számosan elhalmozták jókívánságaikkal.

(—) **HIRTELEN HALÁL.** Molnár János harmincegy éves munkás tegnap az uccán összeesett. A mentők megállapították, hogy hirtelen tüdővérzés lépett fel. Molnár Jánost kórházba akarták vinni, de útközben meghalt.

(—) **ANYÁK VÉDELME.** Munteanu Leonte dr. városi főorvos különös gondot fordít a gyárakban dolgozó nők védelmére anyaságuk idején. A különböző temesvári ipari vállalatoknál 7500 munkanő dolgozik, a tizennyolc éven alóli munkánők száma körülbelül 1200. Azok a munkánők, akik anyaként lesznek, a betegségyükért pénztártól kapnak rendszeres segélyt. Egyes gyárak, így a Gyapjúipar és a dohánygyár, munkásnői kis gyermekei számára bölcsődéket tartanak fenn. A városi főorvos javaslatára a városi alkalmazottak egyesülete gyermekáldás esetén segélyt ad tagjainak. Ez a segély az első gyermek után 5000, a második után 10.000, a harmadik után pedig 15.000 lei.

Akar ön egy gondtalan esiet?

Ha igen, feltétlen jöjjön el és nézze meg a legújabb

**Bolváry-
Robert Stolz
slágervígjátékot
Boltrány
a divatszalonban**

ANNY ONDRA, HANS SÖHNKER,
ANTON POINTNER szuperfilmje!
Szerelem és zene! Zene és szerelem!
Journal, legújabb aktuálításokkal !!!

Vasárnap délelőtt 11-kor olcsó helyárrakkal:

„Eli, szeress és tanulj”

Magyar lelkigyakorlatok

Mindennap március 25-ig
leányoknak este fél
8 órakor, ifjaknak
este 9 órakor

a Dómban

Tartia Csipak Lajos dr. kanonok, csikseredai hat. főgimn. igazgató

Középeurópa új térképe

Németország új területe 639.158 négyzetkilométer, lakossága 892 millió lélek

Az elmúlt három nap eseményei lényegesen módosították Középeurópa térképét.

Németországnak a világháború kitörésekor 540.857 négyzetkilométer nagyságú területén 67.8 millió lakosa volt. Ugyanakkor Franciaország kiterjedése 536.464 négyzetkilométert tett ki 39.4 millió lakossal. A versaillesi szerződés értelmében Németországnak összesen 71.224 négyzetkilométert kellett leadni, vagyis majdnem olyan nagy darabot, mint Hollandia és Dánia együttvéve és lakosainak száma 60.9 millióra csökkent, de ugyanakkor elvesztette egész gyarmati birodalmát is: 2.953.000 négyzetkilométert 12.3 millió lakossal. Csak gyarmati vesztesége területre nézve Európa nagysága egyharmadának felel meg. A versaillesi Németország területe 1919-től 1935-ig csak 474.347 négyzetkilométer volt — mint említettük 60.9 millió lakossal.

A saarvidéki népszavazás 1.924 négyzetkilométeren 841 ezer lakossal gyarapította a Németbirodalom területét. Eppen egy esztendővel ezelőtt az osztrák Anschluss 83.857 négyzetkilométerrel és 6.7 millió lakossal növelte Németországot, tavaly pedig a Szudétavidéken kerekasztalban 29 ezer négyzetkilométerrel és 3.7 millió lakossal lett nagyobb. Most az egykori cseh koronatarományok történelmi határaitól együtt kerültek német fennhatóság alá. A szorosabb értelemben vett Csehszlovákia 52.064 négyzetkilométer és Morvaország 22.315 négyzetkilométer nagyságú területe, továbbá Szilézia 4452 négyzetkilométernyi kiterjedése, — a Lengyelországnak átengedett rész kivételével — együttvéve kerekasztalban 78 ezer négyzetkilométer, tehát majdnem akkora terület, mint Ausztria az Anschluss előtt integráns része a Németbirodalomnak. Most így alakul:

Nagy-Németország

1. Versaillesi béke alapján (1919—1935)	474.347 négyzetkilométer	67 millió lélek
2. Saar-vidék (1935)	1.924 négyzetkilométer	0.8 millió lélek
3. Ausztria (1938 március)	83.857 négyzetkilométer	6.7 millió lélek
4. Szudéta-vidék (1938 október)	29.000 négyzetkilométer	3.7 millió lélek
5. Dévény és Pozsonyligetfalu	30 négyzetkilométer	17 ezer lélek
6. Csehszlovákia és Morvaország (1939 márc.)	50.000 négyzetkilométer	11 millió lélek
leszámlítva a Szudétavidéket		
Együttvéve 639.158 négyzetkilométer		892 millió lélek

Németország tehát ma, egynegyed századdal a világháború kezdete után a világháború legelső területi nyertese és ma a Németbirodalom pontosan száz ezer négyzetkilométerrel nagyobb, mint 1914-ben és lélekszáma nézve is több mint 20 millióval népesebb.

Kárpátalja, az egykori Csehszlovákia Podkarpatska Russ-ja, vagy Volosinék Kárpátukrajanának területe az alkotóelemeire bomlott köztársaságban 12.644 négyzetkilométert tett ki és a legutolsó csehszlovák népszámlálás idején, 1930-ban 725.357 lakosa volt. Ebből 109.472 magyar (15.44%), 446.916 ruszin (63.02%), 33.961 szlovák (csehszlovák),

1. Magyarország (1920—1938)	93.073 négyzetkilométer és	9.078.187 lélek
2. Felvidéki terület (1938 nov.)	11.839 négyzetkilométer és	1.032.256 lélek
3. Végleges határrendezéssel nyereség	212 négyzetkilométer és	8.000 lélek
4. Kárpátalja	11.839 négyzetkilométer és	550.000 lélek
Összesen 116.963 négyzetkilométer és		10.668.543 lélek

Magyarország kerekasztalban véve 117 ezer négyzetkilométerrel és több mint tíz és félmillióval akkosával területre nézve Szovjetország, Németország, Franciaország, Spanyolország, Svédország, Lengyelország, Finnország, Norvégia, Olaszország,

mindössze 4.79%, tehát törpe kisebbség, 13.249 német (1.87%), 91.255 zsidó (12.87%), 14.276 pedig egyéb nemzetiségű (2.01%) és ugyanakkor 16.228 külföldi is tartózkodott ebben a tartományban.

Magyarország területe, ha a ruszinszói megszállás végleg befejeződik és ezt az országrészt bekebelezzik a magyar államban, lényegesen megnagyobbodik. Ruszinszók most meghódítandó területe nagyságára körülbelül negyfelét annak a területnek, mint amit Magyarország a bécsi döntés alapján Szlovákiából és Ruszinszóból kapott. A trianoni békeszerződés aláírása óta történt változásokat az itt következő táblázat mutatja:

Románia, Jugoszlávia, Anglia és Görögország után Európa 14. országa, amelynél 18 európai kisebb, a lélekszámra már a 10. ország, Európa 32 országa között.

A birodalmi koronával a fején jelenik meg az angol király a kanadai parlament előtt

Londonból jelentik: Mióta az Angol birodalom fennáll, most történik meg először, hogy a birodalmi korona elhagyja Anglia területét.

Az angol király és királyné magával viszi Kanadába májusban.

Ezt a koronát szokta viselni a király a parlament megnyitásán. 1931-ig törvény tiltotta, hogy a birodalmi korona az angol partokat elhagyja; 1931-ben az ugynevezett westminsteri statutum megváltoztatta ezt jogszabályt és azóta elvben lehetséges a koronának Angliából való elvitele.

A birodalmi koronával a fején fog az angol király a kanadai parlamentben megjelenni.

A birodalmi koronát a világ leghíresebb, legszébb és legértékesebb ékszerének tartják. Értékét 500.000 fontra becsülik, de történelmi értéke tulajdonképpen felbecsülhetetlen.

A súlya körülbelül 40 uncia, 2783 darab gyémánttal, 277 igazgyönggyel, 18 zafirral, 11 smaraggal és 5 rubinnal van kirakva.

A rubinok között van a híres drágakő, melyet a Kezdetlen Pedro király ajándékozott a Felcsé Hercegnéknek

és amelyet V. Henrik az agincourtii, III. Richárd a bosworthi csatában hordott.

A birodalmi koronán van Afrika Második Csillaga, a Cullinan-gyémánt egyik darabja és négy óriási, tojásalakú igazgyöngy, melyeket Erzsébet királyné fűbevalójának hordott.

A becslések szerint körülbelül száz ezer angol kieszérel a királyi párt amerikai útjára. A hűbértartások még soha nem kaptak ennyi helyrendelést.

Liszt és Bethlen

A minap Budapesten Bethlen István gróf egy társaságban, ahol történetesen Lisztől beszéltek, így szólt:

— Azt hiszem, a társaságban én vagyok az egyetlen, aki még hallotta Lisztet játszani.

Kiki körülüszte. Csakugyan nem volt más a kegyelmes uron kívül, aki Lisztet hallotta volna. Persze mindenki érdeklődött a részletek iránt. Bethlen gróf szívesen el is mondta.

Hogy ez mikor történt, arra nem emlékezett pontosan, csak arra, hogy kisfiú korában. En utóbb utána néztem jegyzeteim között és megállapítottam, hogy a gróf akkor négyéves volt. Ő tudniillik 1874-ben született, Liszt Ferenc pedig 1878 március 11-én adott nyilvános hangversenyt Kolozsvárott. A világhírű magyar mester a félkezei zongoraművész, gróf Zichy Géza kedvéért jött Erdély fővárosába. Benső barátjának fia Zichy Gézához, vele együtt utazott le. Már csak azért is, hogy egy másik magyar barátjával találkozzék, gróf Teleki Sándorral, a kalandor életű magyar mágnással, ugyanazzal, aki Koltón vendéglátója volt a Petőfi mézeshegynek. Teleki és Liszt nagyon kedvelték egymást. A gróf Berlinben pártját is rivott egy urral, aki a magyar művésztől kicsinylően nyilatkozott. Egy olaszországi hangversenykötőre is együtt utaztak, ketten, Liszt és Teleki, a művész remekbe készült, pazar postakocsiján.

Egyszóval Liszt eljött Kolozsvárra hangversenyt adni. Mondani sem kell, hogy a hír nagy mozgolódást keltett a kincses város urai társaságában. Annak a Teleki grófnak a házában is, akinek lányát egy Bethlen grófnak adta feleségül s akinek ebből a házasságból született egy István nevű fiú-unokája is. (Tudniillik Bethlen István egyenes leszármazottja Teleki Mihálynak, a magyar történelem egyik legeszebb politikusának.)

Teleki grófné házában tehát nagyban folyt a készülődés a hangversenyre. Az idős dáma szemé megakadt a négyéves unokán.

— Ezt az Istvánt is el kellene vinni — mondta elgondolkozva.

— Nagyon kicsi még — vélte valaki.

— Nem baj, — mondta a nagymama, — azért nem árt, ha ennek a nagy benyomásnak az emléke megmarad egész életére. Megletti korában majd elmondhatja, hogy ő még hallotta Lisztet.

Igy aztán határozatba ment, hogy a kis Istvánt elviszik a hangversenyre. El is vitték. Hát innen származott az a nyilvános szereplés, amelyet most tollhegyre vettem.

Mert amíg a félkarú gróf zongorázott, addig még csak ment a dolog valahogy. De aztán odabűt a zongorához a majdnem hevenyhétes öreg abbó reverendában. Rácapott a hangszer elefántcsontfogaira és egyszerre olyan hatalmas lármát csinált, hogy az egész terem döngött bele. Tudjuk a zeneörténelemből, hogy Liszt nagyon szerette érvényesíteni senki által soha felül nem múlt dinamikáját.

Ez a nagy lármá, ez izgatta fel a négyéves gyereket. Rosszalóan nézett a doboóra, majd stentori hangon, hogy a zenét tulkiabálhassa, így fordult nagymamájához:

— Nagymama, a bácsi nagyon lármáz!

A szöveg nem történelmi hitelesség, de érteleme körülbelül ez volt. A nagymama ijedten és zavartan csitította a gyereket, de hiába. Annak a tulkiangos zongorajáték sehogy sem tetszett. Már akkor nem szerette, ha valaki tulkiangos hangossággal zavarta a közönséget. Malacsul kiabálva firtatta tovább a kérdést: miért lármáz annyira a bácsi? Most már a közönség figyelmé is feljelle irányult. Mindenki odafordult a Teleki grófné irányába és miután Liszt Ferenc tovább zongorázott, a természet általános piszegetés töltötte be.

A gyermek nagysokára megnyugodott. Kivált mikor Liszt Ferenc csendesebben kezdett játszani.

Ennyi az egész emlék. Mint a dolog kronikása, összefoglalóan és jegyzetesen meg, hogy a nagy magyar államférfi első nyilvános szereplése nem járt határozott sikerrel, sőt általános lepisszegeté. De hogy már akkor általános feltűnést keltett, azt nem lehet letagadni.

HARSANYI ZSOLT

RIVOLI

VICKY BAUM REGÉNYE UTÁN. Előadások: 3, 5, 7 és 9.15 órakor

RIVOLI

DANIELLE DARRIEUX

legújabb és legnagyobb filmjében

Estétől hajnalig

KÖZGAZDASÁG

Különböző időpontokban léptetik életbe a kereskedelmi törvény egyes fejezeteit

A Bankok szövetségének választmánya a fővárosi és vidéki képviselők jelenlétében ülést tartott és azon tárgyalás alá vették azt a rendeletétörvényt, amely az új kereskedelmi törvény életbeléptetéséről készült. A bizottság által kidolgozott törvény szerint a kereskedelmi törvény nem fog egészében életbeléptetni május 1-én, hanem négy különböző időpontban: 1939 május 1., október 1., 1940 február 1. és 1941 május 1. napjai lesznek az egyes fejezetek életbeléptetési időpontjai, úgy, ahogy azt azok fontossága megkívánja.

A Bankszövetség ez alkalommal egyes megüresedett tisztségeket is betöltött. A nagybankok részéről alelnökök Cretianu, a Banca Romana és Oscar Kauffmann, a Banca de Credit vezérigazgatói, a közép- és kisbankok részéről Savulescu, a Banca de Scout és Aurel Vlad volt pénzügyminiszter. Ez alkalommal a Bankszövetség a tagsági hozzájárulásokat így állapította meg: 5 millió leiig terjedő alaptőkével évi 1000 lei, 10 millió alaptőkével 1250 és ennél magasabb alaptőkével 1500 lei.

Árfolyamok

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vétel, a második az eladást jelenti) Holland forint 75—76.78, belgas 23.74—24.08, angol font 662.40—672.25, olasz lira 7.172—7.172, dollár 141.17—143.24, francia frank 3.57—3.78, svájci frank 32.08—32.57. Ezekben az árakban a devizafelár is benfigyelendő. Dinár 2.898—3.05 pengő 25 és 26.50—27. német márka 40.50—41.50.

— **Hetvenöt százalékos csökkentés az erdőbirtágotnál.** Bucurestiből jelentik: II. Károly király aláírta tegnap a rendeletétörvényt, amelynek értelmében 75 százalékkal csökkentik a bíróságok által 1939 február 27-ig jogerős végzéssel kiírt és még be nem hajtott erdőkihágási bírságokat. Kivételt képeznek e kedvezmény alól az erdőtulajdonos, vagy erdőkitermelő társaságok és erdőkitermelő vállalkozók.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

50

A Déli Hírlap eredeti regénye
Irtá: Félegyházi András

Utánnomás utols.

— Adieu, mon cher, — szölt az asszony, amikor kezét nyújtotta a gigglónak.

— Adieu, madame, — köszönt ez vissza. Egyikük sem emlegette a viszontlátást, mert tudták, hogy az asszony elutazása előtt még látják egymást.

Madame d'Hiver kilibbent a teremből, amelynek ajtajáig Limoujel hűsögesen elkísérte.

Aztán az ellenkező oldalán maga is elhagyta a tánctermet.

— Szerencsés fickó ez a Limoujel, — gondolta a főpincér, amint a táncos után nézett — mindig jó aranyhalacska akadnak a horgára. Most is, lám, ez az asszony állandóan lefoglalta magának. Bizonyosan alaposan megfizette. Fogadni mernék, hogy a rendes napi gázsín kívül bucsuzáskor még külön három-négyezer frankot csusztatott a tenyerébe.

Hasonlóképpen gondolkodott a sok főltszolgáló pincér és a többi megfizetett táncos is. Valamennyi irigykedett Limoujelre.

Madame d'Hiver igen jó vendége volt a szállodának és azért az előcsarnokban maga a maitre d'hotel várakozott rá és elkísérte a portás pultháig.

— Remélem, — hajlongott a maitre d'hotel — hogy sikerült a madame meglegedését teljes mértékben kiérdemelnünk. Igyekeztünk minden kívánságát kielégíteni és teljesíteni, mielőtt azt még kifejezte. Előzékeny és figyelmes volt a kiszolgálás is nemde?

— Monsieur, mondhatom, pompásan éreztem magamat szállodájukban. Természetes, hogy ezek után máskor is idezállok, ha Párisba jövök.

— Mindenkor dádeltgettünk törzsvendégünknek fogjuk tekinteni, madame.

Még pár percig beszélgettek, udvariaskodtak.

Madame d'Hiver azután elkérte a számlát. Nem fáradozott annak ellenőrzésével, hanem csak a végösszeget tekintette meg és szó nélkül fizetett.

Még érdeklődött a reggeli lyoni expresszvonat indulása felől. Pénzt adott, hogy váltsák meg reggel idejekorán a vasuti jegyét és tartsák készenlétben, ha majd lejön. Aztán rendelkezett, hogy mikor kelteék.

Bicentent a fejével és a lift felé haladt, amelynek ajtaját nagy fürgeséggel maga a maitre d'hotel nyitotta ki előtte.

Nemsokára az emeleti folyosó puha szőnyegen derűs hangulatban haladt a szobája felé.

Amikor kinyitotta az ajtót, kábító virággal csapott feléje.

Gyors mozdulattal felkattantotta a villanykapcsolót és a következő pillanatban elámult a csodálkozástól. Szobája tele volt ibolyával, tubarózsával és nefelejccsel. Minden elképzelhető helyen állottak a vázák tömve a három féle virággal. Ezenkívül az ágyon, a diványon és a szőnyegen széjjel szórta is temérdek virágszirom illatozott. A csilláron és a képek rámáin is himbálózott az odaaggatott csokrok.

Ez a virágdísz Limoujel műve volt. Még a délután folyamán rendelte meg a nagy kosárnyi virágot és küldte el az esti órákban, amikor tudta, hogy a madame már lement a táncterembe, Suzanne szobalányhoz, aki aztán a tőle kapott utasítás szerint helyezte el a szobában a sok ibolyát, tubarózsát és nefelejcsot.

Valóságos paradicsom, — szólalt meg elragadtatásában hangosan madame d'Hiver.

Csak akkor eszmélt rá, hogy még mindig a nyitott ajtóban áll. Becsukta az ajtót és ezen művelet közben feloldalt fordult.

Akkor vette észre, hogy az ajtó közelében a fal mellett egy férfi áll.

Először ijedten megdöbbsent, utána nyomban örömmel megdöbbsent a szíve.

A férfi Alexandre Limoujel volt.

Alexandre egy lépést tett feléje, lehajította a fejét és alázatosan kérdezte:

— Haragszik, hogy itt talál?

— Nem. Nem haragszom, bár végigcikkáztam

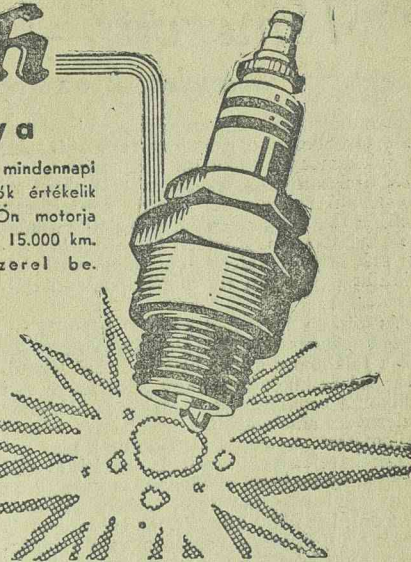
Bosch

gyújtógyertya

milliószor bevált a versenyeken és a mindennapi használatban. A leghíresebb versenyzők értékelik a BOSCH gyújtógyertyát. Az Ön motorja is jobban fog működni, ha minden 15.000 km. után új BOSCH gyertyákat szerel be.

LEONIDA & Co. București
és fiókjai

Kapható az ország összes szaküzleteiben

— **Bata nem telepszik le Romániában.** A Bata román r. t. bucuresti cég megcáfolja azt a hírt, hogy elnökigazgatója, dr. Jan Bata Romániába menekült volna és itt telepszik le. Tény az, hogy Bata a lengyelországi Chelmok városban levő üzeméből Jugoszláviában, Borovóban levő gyárába repült és utközben egy napot Bucuresztiben megpihent.

— **Új meghatározást adott a pénzügyminiszter a kiskereskedő fogalmának.** A múlt évben miniszteri rendelet jelent meg arról, hogy nem sujthatók kihágási bírsággal azok a kiskereskedők és kispárosok, akik megkésve adták be adóvallomásait, vagy az évközben kezdtek meg működesüket és nem tettek adóvallomást. Az egyes pénzügyigazgatóságok különböző értelmezést adtak a kiskereskedő és kispáros fogalmának. Az eljárás egységesítése végett most újabb rendelet jelent meg, amely szerint kiskereskedő, vagy kispáros az, akinek adóalapja az évi 50 ezer leit nem haladja meg, vagyis a patenta fixa VII. osztályába sorolt maximális adót fizetik.

— **A devizátörvény egységes alkalmazására bizottság állítandó fel,** amely javaslatokat tesz adott ki, amely szerint a Nemzeti Bank mellett bizottság állítandó fel, amely javaslatokat tesz a devizátörvény egységes alkalmazására, valamint a törvénynek a külkereskedelmi forgalommal való összhangbahozatalára. A vegyes bizottságba a miniszter a pénzügyminiszterium, a nemzetgazdasági miniszterium és a Banca Nationala részéről egy-egy pénzügyi és egy-egy jogi szakértőt nevezett ki. A rendelet a vámügyi vezérigazgatóság által lesz végrehajtva.

— **Könyvkiadók tulajdonoscsereje Csehországban.** A cseh és morvaországi német uralom első napján azok a nagy német lapok, amelyek eddig nem tartoztak a nemzeti szocialista mozgalom táborához, már az új német rezsim irányítása alá kerültek. Elsősorban szó van a Prager Tagblattról, amely már néhány hónappal ezelőtt a jobboldali politika szolgálatába állott, ez azonban nem elégítette ki az új rezsim vezetőit.

bennem a félelem, mielőtt felismertem.

— El kellett jönnöm, mielőtt hosszú időre elutazik.

— De hogyan jött be ide? Nem látta senki? Nem lesz ebből baj?

— Nem, madame, megnyugtatom. A személyzet lépcsőjém mentem fel futva a legfelső emeleten levő szobámba, ott magamra kaptam a felöltőmet és fejemre tettem a cilindert. Ugy jöttem le az ön emeletére. Aztán végigmentem a folyosón a szobáig. Ha a személyzet, vagy bárki más látott volna, azt hittette volna, hogy új vendég vagyok. Szerencsére azonban nem találkoztam senkivel. Hiszen elsőrendű szállóban vagyunk, ahol a személyzet tudja, hogy nem szabad a folyosón tartózkodnia és csak hívó csempetésre léphet ki fülkéjéből. Beléptem a szobájába anélkül, hogy bárki is meglátott volna. Megbocsát?

— Megbocsátok, monsieur, mert tudom, hogy azért jött, hogy ezzel a virággal örömet szerezzen nekem.

— Ezért jöttem, de másért is.

— Másért is?

— Igen és pedig azért, mert el kell önnek valamit mondanom, madame. El kell valamit mondanom, ami már égeti bensőmet és amit nem bírok tovább visszafojtani magamba. Nem tudok ezzel várakozni addig, amíg újból Párisba jön, madame. Meghallgat?

Madame Yvonne d'Hiver nem lett volna eszszony, ha nem tudta volna biztosan, hogy mi az, amit Limoujel el akar mondani, tudta, hogy ez nem lehet más, mint szerelmi vallomás, amelyre már napok óta számított, és már-már azt hitte, hogy arra majd csak májusban kerül a sor, amikor megint találkozik Limoujellel.

Helyét mutatott a fiatalembernek és maga is leült.

Azután szinte lehelte a szót:

— Beszéljen.

Abban a pillanatban Alexandre Limoujel fölugrott ültőből, hogy nyomban az asszony elé térdre vesse magát. A hangja forró volt, amikor szenvedélyesen beszélt:

(Folytatása következik)

Temesvár—London hét óra

Megjelentek az angol csodarepülőgépek

Londonból írják: Az angol légügyi miniszterium megrendelésére a Fairey repülőgépgyár három évi kemény munka után, amelyet a legnagyobb titokban végeztek, most egy olyan új személyszállító repülőgépet kezd sorozatosan gyártani, amely valósággal forradalmi újítást jelent az aviatikában. Röviden összefoglalva arról van szó, hogy a Fairey gyár konstruktőrjeinek sikerült egy olyan repülőgéptípust feltalálni, amely

repülés közben egyfedelű gépből bármikor kétfedelűvé, biplánná alakítható át.

Ez a találmány szinte beláthatatlan lehetőséget tár fel és különösen nagy jelentősége van ma, amikor a repülőgépek gyorsasága már-már kezdi elérni az alkalmasint végső határt jelentő 1000 kilométert. Az angol légiflottának már ma is vannak harci gépei, amelyek óránként 650 kilométeres sebességgel szállanak, úgyhogy a gépvezetők leszerelése után, csekély változtatásokkal óránként 750 kilométeres sebességet is el tudnak érni, egyenes vonalban való repülésnél. Ez annyit jelent, hogy úgynevezett „bukórepülésnél” a gépek sebessége megközelíti az ezer kilométert.

A nagy sebességnek egy nagy hátránya van: mennél nagyobb a gépek gyorsasága,

annál nagyobb a leszállási gyorsaság is, viszont annál lassabban emelkednek a magasba indulásnál a gépek. Ennek az a magyarázata, hogy a gyorsaság kedvéért a repülőgépek szárnyainak hordfelületét egyre jobban csökkentik, hogy minél kisebb legyen a légellenállás. Ez aztán a leszállásnál bosszulla meg magát, mert kisebb léven a surlódás, a gépek igen nagy sebességgel érnek földet.

Különböző szellemes módokon igyekeztek ezen segíteni. Az angol Handley-Page repülőgépgyár találmányát ma már elfogadta az egész világ. Ez a találmány lényegében abból áll, hogy a gépek hátsó szárnyfelületei lecsaphatók, úgyhogy a repülés irányára merőlegesen álló szárnyrészek fékezésképp hatnak. A Fairey repülőgépgyár most egy nagy lépéssel tovább megy, amennyiben az új találmány a gyorsjárati gépeket két új szárnyal ajadékozta meg. Felszálláskor mint biplán indul el a gép, majd amikor bizonyos magasságot ér el, a pilóta

a két alsó szárnyat egy gépezet segítségével bevonja.

A szárnyak teljesen eltűnnek a repülőgép törzsében, viszont leszálláskor ismét előbújnak és így a megnagyobbodott hordfelület fékező hatása erősen érvényesül.

A Fairey-gyár forradalmi újítását jelentő új repülőgépe, az F. C. 1. 19 tonnás hatalmas gép, amelyet négy darab egyenként 1065 lóerős Bristol gyártmányú Taurus-motor hajt. A gép 2050—4600 kilogramm hasznos megterheléssel 2800 kilométeres utat tehet meg leszállás nélkül. Legnagyobb sebessége eléri óránként a 440 kilométeres gyorsaságot, tehát

a világ egyik leggyorsabb személyszállító repülőgépe.

Az utasfülke légmentesen záródik, miután az F. C. 1. leggazdaságosabb kihasználási lehetősége a sztratoszférában van. Különleges szerkezet gondoskodik arról, hogy a kabinban a légnyomás ezekben a légterekben a rétegekben is pontosan olyan legyen, mint a földön. Központi szellőztető berendezés látja el megfelelően szűrt és

melegített levegővel az utasfülkét, úgy, hogy az utasok számára a nagy magasságban való repülés semmiféle kényelmetlenséggel nem jár. Gondoskodtak arról is, hogy

különbözék berendezés akadályozza meg a jégképződést

egy a szárnyakon, mint a motoroknál.

Az F. C. 1. kabinja a legnagyobb kényelemmel van berendezve. A pilótákon kívül rádióistiszt és szerelő, továbbá szakács és két pincér teljesít szolgálatot a gépen. Az F. C. 1.

teljesen fémből készült

és a legmodernebb áramvonalazási elveket testesíti meg. A 2800 kilométeres akciórádius annyit jelent, hogy például Londonból Temesvárra és vissza tud repülni anélkül, hogy utközben le kellene szállnia. Nagy sebessége folytán ezt az utat hét óra alatt tudná megtenni.

Az F. C. 1. terveinek nyilvánosságra hozatala világszerte a legnagyobb feltűnést keltette. Kétségtelen, hogy rövidesen minden ország át fogja venni a monopólumból biplánná átalakítható repülőgép elvét.

Rádió

PÉNTEK, MÁRCIUS 24.

Bucuresti 7: Reggeli hanglemezek. Ritmikus torna. Háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés. Sport. Vizálsjelentés. 13.05: Déli hangverseny. 14.10: Rádió-híradó. 14.30: A déli zene folytatása. 15.10: Ujdonságok. 17: Ország-ór-óra. 18.15: A „Munka és Jókodv” órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Demos:ene Bottez előadása. 19.50: Gala Galaction. 20.05: Rádiózenekar. 21: Rádió-posta. 21.25: Karének. 22: Rádió-híradó. Sport. 22.15: Táncezen. 23: Beszélő ujság. 23.15: Ionel Gurgea előadása. 23.45: Hírek francia, olasz és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 1.10: Sch. Bartha Klára zongorázik. 1.40: Hírek. 1.55: Kisházy Andorné Magyar Franciska énekel, zongorkísérettel. 2.30: Szalonzene. 3.35: Hírek. 5.15: Felolvasás. 5.45: Hírek, szlovák és ruszin nyelven. 6.10: Hanglemezek. 6.25: „Az ést népművészeti kiállítás megnyitása és a séta a kiállításon”. 7.20: Sportközlemények. 7.30: „Színésztréfák”. 8: Cigányzene. 8.40: Felolvasás. 9.10: Hangverseny. 9.55: Hírek. 11.10: Jazz-hármas. 11.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Zene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.45: Felolvasás. 8.15: Gyorsírotanfolyam. 8.45: Cigányzene. 9: Hírek. 9.20: Hang-

lemezek. 9.25: Jazzhármas. 10.50: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, MÁRCIUS 25.

Bucuresti 7: Reggeli hanglemezek. ritmikus torna. háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sport, vizálsjelentés. 13.05: Déli hangverseny. 14.10: Rádió-híradó. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Ujdonságok. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Táncezen. 19: A. Marcu előadása. 19.15: Johannes Stadelmann orgonázik. 20: Nicolae Iorga előadása. 20.20: Ion Filionescu zongorázik. 20.35: „Cigánybáró”. Vigopera 3 felvonásban. 21.50: Rádió-híradó. Sport. 23: Beszélő ujság. 23.45: Hírek francia és német nyelven.

Budapest I. 9. Szózat. Utána hanglemezek. 9.45: Hírek. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István bazilikából. 12.20: Görögkatolikus isentisztelet. 1.30: Zene. 3: Cigányzene. 4: Tarka gyermekdelután. 4.30: Ember Nándor dr. zongorázik. 5: Elbeszélés. 5.30: Szimfonikus zene. 6: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 6.10: Hangverseny. 7.05: Felolvasás. 7.35: Szalonzene. 8.40: „A vén bakancsos és fia a huszár. Népszínmű, három felvonásban. 10.40: Hírek. 11: Jazz. 11.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.20: Szalonbős. 6: Hanglemezek. A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája. 7.15: Hangverseny. 9: Hírek. 9.20: Hangverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leír. Levelezés nem közzélhető. Házasság szavankint öt leír minden más rovathoz szavankint kettő leír. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-rafik. Piata Bádea Cărtan 9. — Kardos-rafik. Piata Traian (szerb templom mellett). Gröz-rafik. Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-rafik. Piata Lahovari. IV. kerület: March-rafik. Piata Kütt. — Nógrády-rafik. (Tivoli mellett) — Olariu-rafik. Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-rafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-rafik. Strada Brătianu 15/a. Telefon 13.

Állást keres

Mosást, vasalást elsőrangú munkával úriháznál vállalkoz. Kovács Zsuzsa. III. Str. Vilhelm Mühle 24. Muth Adámnénál. 923

Baromfi háziállatok tenyésztéssel kapcsolatos háztartás és konyhájának szakkereset vezetésére vállalkozik, hadi-özvegy Timisoara, V., Str. Banus Maracine 27. 805

Lakas

Kétszobás modern, parkettás, fürdőszobás lakások azonnal és május 1-re késők. IV. Str. Fröbl 47. házmester-nél. 675

Adas-relet

Több száz kötet modern és klasszikus regény, lexikonok (Új lexikon, Révay és Meyers Konversations Lexikon), magyar, német és francia nyelvű jogi, filozófiai, társadalomtudományi művek és egyéb könyvek kötetenként is eladók. Cím: Róth, Arad, Sinagogei ucca 2—4.

Az intézeteken kívül álló vakok egyesülete kéri a tisztelt közönséget, hogy az általuk készített kosarakat, keféket, ecseteket, házcipőket és más hasonló árucikkeket Doja ucca 20 szám alatti eladási helyiségükben és a minden kerületben levő Prochaska listlerakatokban a legerősebb áron megvegye. Minden vevő Istennek tetsző cselekedetével művel, ha a szegény vakokat ezen kis adománnyal segítye. Az intézeteken kívül álló vakok egyesülete. 754

Hirdessen

a DÉLI HIRLAP-ban

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. n. c. Arad.